

Viite

-

ECOFIN-neuvosto 12.6.2026 ja Euroryhmän kokoukset 11.6.2026, Luxemburg

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Riikka Purra.

Tiivistelmä

Tupakkaveropaketti

Komissio antoi 16.7.2025 ehdotukset tupakkaverodirektiivin uudelleenlaatimiseksi ja siihen liittyvän valmisteverotusdirektiivin muuttamiseksi. Puheenjohtajavaltio pyrkii saavuttamaan 12.6.2026 neuvoston yleisnäkemyksen kompromissiehdotuksensa pohjalta. Jäsenvaltioiden näkemykset eriyvät kuitenkin edelleen huomattavasti toisistaan. Suomi katsoo, että komission alkuperäisten direktiiviehdotusten keskeisten tavoitteiden edistämisen näkökulmasta tupakkaverodirektiivin muuttamista koskevan ehdotuksen sisältö on kompromissiehdotusten myötä heikentynyt. Suomen kantaa on täydennetty ja täsmennetty U-jatkokirjelmällä UJ 8/2026 vp.

Asetus nk. hiilirajamekanismin (CBAM) muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi jatkojalostustuotteisiin ja mekanismin kiertämisen ehkäisemiseksi.

Komissio antoi ehdotuksen hiilirajamekanismiasetuksen (CBAM) muuttamisesta 17.12.2025. Ehdotuksella muutettaisiin hiilirajamekanismiasetusta lisäämällä sen soveltamisalaan monimutkaisempia teräksen ja alumiinin jatkojalostettuja tuotteita eli alavirran tuotteita sekä vahvistettaisiin mekanismin kierron ehkäisyä. Puheenjohtajavaltio pyrkii saavuttamaan neuvoston yleisnäkemyksen 12.6.2026 kompromissiehdotuksensa pohjalta. Jäsenmaiden näkemykset ovat jakautuneet jatkojalostuslaajennuksen soveltamisalan suhteen. Osa maista pyytää soveltamisalaan lisää tavaraluokkia, kun taas osa pitää komission ehdotusta hyvänä. Suomi on kiinnittänyt huomiota laajennuksen vaikutusten epävarmuuteen, sillä tuotekohtaisia tai arvoketjukohtaisia vaikutusarvioita ei ole saatavilla.

Muut asiat

Neuvosto käy lisäksi politiikkakeskustelun rahoitusmarkkinoiden ja valvonnan integraation edistämispaketista (MISP) sekä näkemystenvaihdon Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutuksista. Talouden elpymisen asiakohdassa neuvosto hyväksyy Belgian, Espanjan, Portugalin, Puolan ja Slovakian päivitetyt elpymis- ja palautumissuunnitelmat. Neuvosto saa myös esittelyn eurooppalaisen ohjausjakson kevätpaketista, joka julkaistaan 3.6. EU:n finanssipoliittisten sääntöjen toimeenpanoon liittyen neuvoston on tarkoitus hyväksyä suositus kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimisesta Espanjalle puolustusmenoihin perustuen sekä mahdollisesti hyväksyä päätöksiä liiallisen alijäämän menettelyjen päättymiseen liittyen.

Euroopan vakausmekanismin hallintoneuvoston vuosikokous 11.6.2026

Euroopan vakausmekanismin (EVM) hallintoneuvoston vuosikokous pidetään 11.6.2026.

Hallintoneuvoston jäsen, valtiovarainministeri Riikka Purra edustaa kokouksessa Suomea. Kokouksessa hyväksytään mm. EVM:n edellisen vuoden tilinpäätös ja vuosikertomus sekä päätetään EVM:n tekemän, 1,97 mrd. euron suuruisen voiton siirtämisestä vararahastoon ja 2,6 milj. euron osalta rakennusrahastoon.

Euroopan investointipankin valtuuston vuosikokous 12.6.2026

Euroopan investointipankin (EIP) valtuuston vuosikokous pidetään 12.6.2026. Valtuuston jäsen, valtiovarainministeri Riikka Purra edustaa kokouksessa Suomea. Kokouksessa käydään pääjohtajan ajankohtaiskatsauksen jälkeen poliittinen keskustelu pankin roolista ja panostuksista EU:n ja jäsenmaiden tavoitteita tukevissa toimissa kuten Euroopan investointivajeen rahoittamisessa, Euroopan kilpailukyyn vahvistamisessa sekä tänä vuonna erityisenä painopistealueena turvallisuus- ja puolustusteollisuuden tukemisessa. Tarkastusvaliokunnan raportti esitellään ministereille.

Euroryhmä

Euroryhmän asialistalla on euroalueen makrotaloudellinen ja finanssipoliittinen tilanne sekä IMF:n arviointi euroalueen politiikasta.

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa esillä on IMF:n erikoisaiheena EU:n talous- ja energiaturvallisuus sekä toisena aiheena Euroopan teknologinen suvereniteetti.

Asialista:

1. Asialistan hyväksyminen
2. A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntöasiat

3. **Tupakkaveropaketti** s. 5
 - a) Neuvoston direktiivi tupakkaan ja tupakanvastikkeisiin sovellettavien valmisteverojen rakenteesta ja verokannoista (uudelleenlaadittu)
 - b) Neuvoston direktiivi tupakkaan ja tupakanvastikkeisiin sovellettavan valmisteveron yleisen järjestelmän osalta
= *Yleisnäkemys*
4. **Asetus nk. hiilirajamekanismin (CBAM) muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi jatkojalostustuotteisiin ja mekanismin kiertämisen ehkäisemiseksi** s. 12
= *Yleisnäkemys*
5. **Rahoitusmarkkinoiden ja valvonnan integraation edistämispaketti (MISP)** s. 17
 - a) Direktiivi EU:n pääomamarkkinoiden yhdentymisen ja valvonnan kehittämiseksi
 - b) Asetus EU:n pääomamarkkinoiden yhdentymisen ja valvonnan kehittämiseksi
 - c) Asetus selvityksen lopullisuudesta
= *Politiikkakeskustelu*
6. **Muut asiat**
Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin
= *Puheenjohtaja tiedottaa*

Ei-lainsäädäntöasiat

7. **Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset** s. 23
= *Näkemystenvaihto*
8. **Taloudellinen elpyminen Euroopassa** s. 32
Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset
= *Hyväksyminen*
9. **Eurooppalainen ohjausjakso 2026: Kevätpaketti** s. 38
= *Komission esittely / Näkemystenvaihto*
10. **EU:n finanssipoliittisten sääntöjen toimeenpano:** s. 40
 - a) Kansallinen poikkeuslauseke: Neuvoston suositus
 - b) (mahd.) Neuvoston päätös liiallisen alijäämän menettelyyn liittyen
= *Hyväksyminen*

11. **Muut asiat**

Torstai 11.6.**12.20 Euroopan vakausmekanismin (EVM) hallintoneuvoston vuosikokous****15.00 Euroryhmä****s. 42****16.30 Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa****s. 43****Perjantai 12.6.****08.00 Euroopan investointipankin (EIP) valtuuston vuosikokous****10.00 Aamiainen****(tbc) Ecofin-neuvosto**

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/885/2025-VM-26

Kivimies Pia

27.5.2026

**ECOFIN-neuvosto 12.6.2026,
Luxemburg; 3. Tupakkaveropaketti
a) Neuvoston direktiivi tupakkaan ja
tupakanvastikkeisiin sovellettavien valmisteverojen
rakenteesta ja verokannoista (uudelleenlaadittu)
b) Neuvoston direktiivi tupakkaan ja tupakanvastikkeisiin
sovellettavan valmisteveron yleisen järjestelmän osalta**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.6.2026, Luxemburg

Eduskuntatunnus

U 39/2025 vp, UJ 8/2026 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajavaltio Kypros tuo talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle yleisnäkemyistä varten kompromissiehdotukset tupakkaverodirektiivin uudelleenlaatumiseksi ja siihen liittyvän valmisteverotusdirektiivin muuttamiseksi.

Komission heinäkuussa 2025 antamia direktiiviehdotuksia on käsitelty neuvoston välillisen verotuksen työryhmässä syksyllä 2025, ja käsittely on jatkunut keväällä 2026. Ehdotuksia on käsitelty verotuksen korkean tason työryhmässä kolmeen otteeseen sekä lokakuussa 2025 talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa.

Direktiiviehdotuksista on annettu useita kompromissiehdotuksia. Puheenjohtaja katsoo, että sen 29.5. antamat viimeisimmät ehdotukset (WK 7656/2026 INIT) muodostavat tasapainoisen lähestymistavan ja voisivat toimia perustana verotuspaketista sopimiselle. Puheenjohtaja on asettanut asian käsittelylle kunnianhimoisen aikataulun ja pyrkii saavuttamaan asiassa sopimuksen kesäkuuhun 2026 mennessä. Jäsenvaltioiden näkemykset eriävät kuitenkin edelleen huomattavasti toisistaan, erityisesti vähimmäisveron rakenteen, vähimmäisverotasojen sekä indeksoinnin osalta.

On mahdollista, että puheenjohtaja toimittaa uuden kompromissiehdotuksen ennen talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokousta.

Suomen kanta

Suomen kanta on esitetty valtioneuvoston U-kirjelmässä 39/2025 vp. Suomen kantaa on täydennetty ja täsmennetty U-jatkokirjelmällä UJ 8/2026 vp seuraavasti:

Suomi katsoo, että komission alkuperäisten direktiiviehdotusten keskeisten tavoitteiden edistämisen näkökulmasta tupakkaverodirektiivin muuttamista koskevan ehdotuksen sisältö on kompromissiehdotusten myötä heikentynyt.

Suomi katsoo, että nuuska tulisi ensisijaisesti sisällyttää tupakkaverodirektiivin soveltamisalaan. Nuuskan sisällyttäminen soveltamisalaan lisäisi oikeusvarmuutta ja muodostaisi oikeusperustan nuuskan verottamiselle rikostapauksissa. Toissijaisesti nuuskakysymystä tulisi tarkastella osana tupakkaverotusta koskevaa kokonaisratkaisua siten, että hillittäisiin kaikin tavoin nuuskan päätymistä Suomen tupakkamarkkinoille.

Suomi pitää verotasoa ja siirtymäaikoja koskevia komission ehdotuksia tavoitteen kannalta perusteltuina. Suomi suhtautuu erittäin varauksellisesti erityisesti siihen, että nikotiinipussien vähimmäisvero lähes puolittuisi komission ehdottamasta tasosta. Riittävän korkean vähimmäisverotason varmistaminen nikotiinipusseille on erityisen tärkeää, sillä niiden käyttö nuorten keskuudessa on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan lisääntynyt merkittävästi myös Suomessa.

Suomi suhtautuu hyvin varauksellisesti ehdotettuihin indeksoinnin lievennyksiin. Suomi tukee alkuperäistä komission ehdotusta indeksitarkistuksista verotasojen reaalisen alenemisen välttämiseksi.

Suomi voi kannattaa sitä, että komissiolle ehdotetusta valtuudesta antaa indeksitarkistusta koskevia delegoituja säädöksiä luovuttaisiin ja että sen sijaan direktiivissä säädettäisiin yksityiskohtaisesti siitä, kuinka indeksimukautus lasketaan. Indeksitarkistuksen toteuttamista koskevan sääntelyn tulee tällöin olla riittävän selkeää ja yksiselitteistä.

Suomi katsoo, että sinänsä valmisteverotusdirektiivin 32 artiklaan Tanskan puheenjohtajuuskaudella lisätyt tupakka- ja nikotiinituotteiden matkustajatuontia koskevat muutosehdotukset tukevat tupakkaverodirektiivin muuttamiselle asetettuja tavoitteita. Suomi katsoo, että vastaavat muutokset tulisi tehdä myös alkoholin osalta.

Suomi arvioi tupakkaverodirektiivin uudistamisen ja siihen liittyvän valmisteverotusdirektiivin muuttamisen kokonaisuutta käsittelyn edetessä Suomen kokonaisuuteen huomioon ottaen.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi tupakkaan ja tupakanvastikkeisiin sovellettavien valmisteverojen rakenteesta ja verokannoista (uudelleenlaadittu), COM(2025) 580 final (*tupakkaverodirektiivin uudelleen laatimista koskeva ehdotus*). Samassa yhteydessä komissio antoi myös ehdotuksen direktiivin (EU) 2020/262 muuttamisesta tupakkaan ja tupakanvastikkeisiin sovellettavan valmisteveron yleisen järjestelmän osalta, COM(2025) 581 final, joka on uudelleenlaadittavaan direktiiviin liittyvä teknisluonteinen ehdotus (*valmisteverotusdirektiivin muuttamista koskeva ehdotus*).

Näiden ehdotusten rinnalla komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksen omien varojen päätöksen muuttamiseksi osana rahoituskehusehdotusta, COM (2025) 574 final. Ehdotuksessa esitetään muun muassa uusia omia varoja, joista yksi perustuisi tupakan ja tupakanvastikkeiden vähimmäisvalmisteveroon (TEDOR). Komission ehdotuksen mukaan 15 prosenttia laskennallisista vähimmäisverotuotoista ohjattaisiin EU:n budjettiin. Nykyisin valmisteverot ovat tuloa yksinomaan jäsenvaltioiden kansalliseen talousarvioon.

Vaikka omia varoja koskeva ehdotus ei ole oikeudellisesti sidoksissa edellä mainittuihin direktiiviehdotuksiin, se pohjautuu niiden poliittisiin linjauksiin. Ehdotuksen käsittely etenee erillään tupakkaverotusta koskevien direktiiviehdotusten käsittelystä osana EU:n tulevasta rahoituskehystä käytävien neuvotteluiden kokonaisuutta.

Komission direktiiviehdotuksilla tavoitellaan sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa, tupakkatuotteiden kulutuksen vähentämistä ja siten Euroopan syöväntorjuntasuunnitelman tavoitteen mukaisesti ihmisten terveyden korkeatasoista suojelua. Lisäksi tavoitellaan petosten torjumista ja jäsenvaltioiden verotulojen turvaamista. Keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi ovat tupakkaverodirektiivin soveltamisalan laajentaminen uusiin markkinoille tulleisiin tupakka- ja nikotiinituotteisiin, kuten sähkösavukeneesteisiin ja nikotiinipusseihin, sekä petosten torjumiseksi myös raakatupakkaan. Lisäksi perinteisten tupakkatuotteiden vähimmäisverotasoja korotettaisiin merkittävästi ja myös uusille tuotteille säädettäisiin vähimmäisverotaso. Vähimmäisveron rakennetta uudistettaisiin ja verotaso sidottaisiin indeksiin. Komissio valtuutettaisiin antamaan delegeoituja säädöksiä, joilla se voi päivittää direktiiviin yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin muutoksista johtuvia vähimmäisverotasojen muutoksia direktiivissä säädetyllä tavalla.

Valmisteverotusdirektiiviin ehdotettujen pääosin teknisluonteisten muutosten tavoitteena on parantaa oikeusvarmuutta ja varmistaa, että valmisteverotusdirektiivin menettely- ja muita säännöksiä sovelletaan myös tupakkaverodirektiivin soveltamisalaan lisättäviin tuotteisiin.

Komission direktiiviehdotusten pääasiallista sisältöä on kuvattu yksityiskohtaisemmin valtioneuvoston kirjelmässä U 39/2025 vp.

Puheenjohtajan tupakkaverodirektiivin uudelleen laatimista koskevassa kompromissiehdotuksessa eräiden tuotteiden vähimmäisverotasoja alennettaisiin huomattavasti. Nikotiinipussien osalta muutos olisi erityisen merkittävä: komission ehdotuksessa vähimmäisvero on 143 euroa kilogrammalta, kun taas kompromissiehdotuksessa se on 80 euroa kilogrammalta eli noin 45 prosenttia alempi. Suomessa nikotiinipussien tupakkaveroa korotettiin vuoden 2026 alussa, ja vähimmäisvero on nyt 190 euroa kilogrammalta. Ruotsissa nikotiinipusseista kannettava vero on puolestaan noin 19 euroa kilogrammalta (209 SEK).

Lisäksi siirtymäsääntelyä vähimmäisverotasojen saavuttamiseksi väljennettäisiin ja kolmen vuoden välein tehtävistä indeksitarkistuksista päätettäisiin yksimielisesti neuvoston täytäntöönpanosäädöksellä. Komissiolle ei delegoitaisi säädösvaltaa, vaan direktiiviin lisättäisiin kiinteä kaava, jonka mukaisesti jäsenvaltiot laskisivat indeksimuutoksen mukaiset vähimmäisverotaso.

Jäsenvaltioiden kannat vähimmäisverojen rakenteesta, tasoista ja indeksoinnista ovat jakautuneet selkeästi. Osa katsoo, että jo puheenjohtajan aiempiin kompromissiehdotuksiin sisältyvät lievennykset ovat oikeansuuntaisia mutta riittämättömiä. Osa pitää kunnianhimon tason laskemista ongelmallisena direktiivimuutokselle asetettujen tavoitteiden kannalta.

Kompromissiehdotuksen mukaan nuuska jäisi edelleen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, vastaavasti kuin komission ehdotuksessa. Komissio on katsonut, ettei yhdenmukaistamistarvetta ole, koska nuuskaa saa myydä EU:n alueella ainoastaan Ruotsissa. Nuuskaa kuitenkin päätyy runsaasti laittomaan myyntiin Suomessa. Sitä sekä salakuljetetaan Ruotsista että tuodaan Suomeen näennäisesti matkustajatuontina, mutta tosiasiallisesti myyntiin. Nuuskasta määrätään Suomessa rikostapauksissa (salakuljetus ja veropetos) tupakkaveroa maksettavaksi, jotta laittomasti kaupalliseen käyttöön tuotu nuuska ei saisi verotuksellista etua suhteessa laillisilla markkinoilla oleviin tupakka- ja

nikotiinituotteisiin. Nuuskaa verotetaan rikosasioissa kansallisesti EU:n oikeuskäytäntöön nojautuen, mutta ilman nimenomaista oikeusperustaa.

Puheenjohtajan valmisteverotusdirektiivin muuttamista koskevassa kompromissiehdotuksessa ehdotetaan muutoksia direktiivin matkustajatuontia koskevaan 32 artiklaan. Nämä ehdotukset eivät sisälly komission ehdotukseen.

Voimassa olevan 32 artiklan mukaan yksityishenkilön omaan käyttöön hankkimista ja itse jäsenvaltiosta toiseen kuljettamista valmisteveron alaisista tuotteista kannetaan valmistevero vain siinä jäsenvaltiossa, josta tuotteet hankitaan. Oman käytön arvioinnissa otetaan huomioon tuotteiden hallussapidon olosuhteet ja luonne. Tässä arvioinnissa jäsenvaltiot voivat halutessaan käyttää tupakkatuotteille ja alkoholijuomille säädettyjä määrällisiä ohjetasoja. Ohjetasot eivät ole sitovia verottoman matkustajatuonnin rajoja, vaan ne liittyvät näytön arviointiin.

Ohjetasoja ei ole muutettu sen jälkeen, kun ne otettiin käyttöön vuonna 1993. Puheenjohtaja ehdottaa, että nykyiset korkeat ohjetasot puolitettaisiin ja myös uudentyyppisille tupakka- ja nikotiinituotteille säädettäisiin ohjetasot. Ehdotusta perustellaan sillä, että verotukseen perustuva rajat ylittävä kauppa, jossa yksityishenkilöt hankkivat tupakkatuotteita toisesta jäsenvaltiosta ja tuovat ne kotimaahansa omaa käyttöönsä varten, alentaa hintatasoa, jolla tupakkatuotteet ovat kuluttajien saatavilla. Tämä heikentää jäsenvaltioiden kansallisia kansanterveyspoliittisia toimia, joilla tupakointia pyritään vähentämään. Puheenjohtajan mukaan sidosryhmien keskuudessa vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että EU:n tupakkaveropolitiikan tulisi osaltaan vähentää jäsenvaltioiden välisiä veroeroja. Tupakkatuotteiden nykyisiä ohjetasoja tulisi puheenjohtajan mukaan alentaa sisämarkkinoiden toimivuuden tukemiseksi ja kilpailun vääristymien välttämiseksi.

Lisäksi puheenjohtaja ehdottaa, että jäsenvaltiot voisivat halutessaan vahvistaa kiinteät rajat sille, mikä määrä tupakkatuotteita katsotaan tuoduksi omaan käyttöön. Kiinteät rajat verottomalle matkustajatuonnille eivät saisi olla direktiivin ohjetasoja pienemmät. Ehdotusta perustellaan sillä, että oman käytön käsitteen valvonta on osoittautunut vaikeaksi. Matkustajatuontisäännösten soveltamisen yksinkertaistamiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava nojautua oman käytön arvioinnissaan ainoastaan yhteen kriteeriin eli tuotteiden määrään. Muutos voisi puheenjohtajan mukaan myös lisätä oikeusvarmuutta säännösten soveltamisessa. Viimeisimmän kompromissiehdotuksen mukaan yksityishenkilöllä olisi kuitenkin aina oikeus esittää näyttöä siitä, että tuotteet on tuotu omaan käyttöön. Tämä heikentäisi puheenjohtajan säännökselle alun perin asettamaa tavoitetta yksinkertaistaa matkustajatuontisäännösten soveltamista.

Kompromissiehdotuksessa ehdotetaan lisäksi, että jäsenvaltiot voisivat kantaa valmisteveroa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sellaisten tupakka- ja nikotiinituotteiden matkustajatuonnista, joiden markkinoille saattaminen on niiden alueella kielletty. Asiaa koskevassa direktiivin johdanto-osan kappaleessa todettaisiin, että jäsenvaltiot voivat soveltaa samaa periaatetta myös tuotteisiin, jotka eivät kuulu valmisteverotusdirektiivin soveltamisalaan, kuten suussa käytettäväksi tarkoitettuun tupakkaan eli nuuskaan. Suomen kannalta säännös olisi perusteltu, sillä se vahvistaisi oikeusperustaa verottaa rikostapauksissa nuuskaa ja muita jäsenvaltioiden alueellaan kieltämiä tuotteita.

Suomessa tupakkatuotteiden matkustajatuontia merkittävämpi kysymys on alkoholijuomien matkustajatuonti. Alkoholijuomia on pitkään tuotu huomattavia määriä jäsenvaltioista, joissa alkoholiverotus on Suomea selvästi kevyempää, kuten Virossa. Euroopan unionin neuvosto kehotti jo vuonna 2017 komissiota tarkastelemaan valmisteverotusdirektiivin 32 artiklan alkoholijuomia ja tupakkatuotteita koskevia ohjetasoja sen varmistamiseksi, että ne soveltuvat edelleen tasapainottamaan julkisten

tulojen ja terveyden suojelun tavoitteita. Komissio on teettänyt asiasta selvityksen, mutta direktiiviehdotusta ei ole tähän mennessä annettu.

Alkoholijuomille direktiivissä säädetyt ohjetasot ovat huomattavan korkeat. Puheenjohtajan perustelut 32 artiklan muuttamiseksi tupakkatuotteiden osalta pätevät yhtä lailla alkoholijuomien matkustajatuontiin Suomeen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 113 artikla (yksimielinen päätöksenteko)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa vastuuvaliokunta on talous- ja raha-asioiden valiokunta (ECON) ja esittelijä Tomáš Kubín. Mietintöluonnos on julkaistu 9.3.2026. Alustava täysistuntopäivä on 6.7.2026.

Kansallinen valmistelu

U-kirjelmä U 37/2025 vp valmisteltiin valtiovarainministeriössä. Kirjelmäluonnos oli kirjallisessa käsittelyssä EU-asioiden komitean alaisessa jaostossa EU9 (Verot) syyskuussa 2025 ennen sen antamista eduskunnalle. Asia oli EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa käsittelyssä lokakuussa 2025.

U-jatkokirjelmä UJ 8/2026 vp valmisteltiin valtiovarainministeriön johdolla yhteistyössä valtioneuvoston kanslian kanssa. Jatkokirjelmäluonnos oli kirjallisessa käsittelyssä EU-asioiden komitean alaisessa jaostossa EU9 (Verot) toukokuussa 2026 ennen sen antamista eduskunnalle.

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 3.-5.6.2026

Eduskuntakäsittely

Valtiovarainvaliokunta antoi kannanottonsa U-kirjelmään U 39/2025 vp. Suuri valiokunta hyväksyi 8.10.2025 eduskunnan kannan SuVEK 63/2025 vp, jonka mukaan valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Valtiovarainvaliokunta antoi kannanottonsa U-jatkokirjelmään UJ 8/2026 vp. Suuri valiokunta hyväksyi 27.5.2026 eduskunnan kannan SuVEK 41/2026 vp, jonka mukaan valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 5.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 36 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat, jotka koskevat veroja ja maksuja 18 §:n 5 kohdassa säädetyin poikkeuksin. Lain 18 §:n 5 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnalle tulosta perittävää lisäveroa ja tilapäistä ylimääräistä tuloveroa sekä elinkeino- ja huviveroja, maakunnalle perittävien maksujen perusteita ja kunnalle tulevaa veroa.

Edellä mainittujen lainkohtien perusteella asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Komission direktiiviehdotusten vaikutuksia EU-tasolla ja Suomelle on kuvattu valtioneuvoston kirjelmässä U 39/2025 vp.

Puheenjohtajan kompromissiehdotuksista ei ole saatavilla vaikutusarvioita. Yleisesti voidaan arvioida, ettei tupakkaverodirektiivin muuttamisella kompromissiehdotuksen mukaisesti saavutettaisi EU-tasolla yhtä tehokkaita tupakoinnin vähentämistä ja verotulojen lisäämistä edistäviä vaikutuksia kuin komission direktiiviehdotuksella. Syynä on se, että kompromissiehdotuksessa esitetään eräiden tuotteiden osalta vähimmäisverotasojen laskemista, siirtymäaikojen pidentämistä, enimmäistasoa indeksitarkistuksille ja mahdollisuutta tietyin edellytyksin jättää indeksitarkistukset tekemättä. Suomessa tupakka- ja nikotiinituotteiden verotasot ovat ennestään korkeat, joten kompromissiehdotuksella ei olisi suoranaista vaikutusta verotuloihin. Muutoksilla saattaisi olla vaikutusta tupakka- ja nikotiinituotteiden valmisteveroon ja sitä kautta hintatasoon Suomen lähialueilla, millä saattaisi olla vaikutusta matkustajatuonnin määrään ja näin myös vähäinen tupakkaveron tuottoa vähentävä vaikutus.

Yleisesti ottaen sekä komission direktiiviehdotuksen että puheenjohtajan kompromissiehdotuksen vaikutukset Suomelle riippuisivat merkittävästi Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden kansallisista verotatoratkaisuista.

Tupakkatuotteiden verottoman matkustajatuonnin ohjetasojen puolittaminen ja jäsenvaltioiden mahdollisuus soveltaa verottomassa matkustajatuonnissa kiinteitä tuontirajoja voisivat vähentää matkustajatuontia. Suomessa ehdotuksen vaikutuksia vähentää tupakkalain vaatimus suomen- ja ruotsinkielisistä varoitusmerkinnöistä. Ehdotus koskisi Suomessa erityisesti nikotiinipusseja, joita koskeva puheenjohtajan ehdottama 280 gramman ohjetaso alittaa selvästi tupakkalain ja tupakkaverosta annetun lain mukaiset 1 000 gramman rajat.

Alkoholijuomien matkustajatuonnin ohjetasojen puolittamisella ja mahdollisuudella soveltaa kiinteitä verottomuuden rajoja olisi Suomelle huomattavasti suurempi merkitys kuin vastaavilla tupakka- ja nikotiinituotteita koskevilla muutoksilla. Erityisesti kiinteiden rajojen soveltamisella arvioidaan selvästi olevan Suomen valmisteverotuloja lisäävä vaikutus.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Ehdotus neuvoston direktiiviksi valmistettuun tupakkaan ja tupakanvastikkeisiin sovellettavan valmisteveron rakenteesta ja verokannoista (uudelleenlaadittu), COM(2025) 580 final

Ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivin (EU) 2020/262 muuttamisesta tupakan ja tupakanvastikkeiden valmisteveroa koskevan yleisen järjestelmän osalta, COM/2025/581 final

WK 7656/2026 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO Lainsäädäntöneuvos Pia Kivimies, puh. 050 464 5235
VM/VO Neuvotteleva virkamies Jenni Oksanen, puh. 050 303 1577
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/885/2025
EU/899/2025
EU/8/2026

Liitteet -

Viite -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/1265/2025-VM-18

Tuokko Katja (TEM)

21.5.2026

ECOFIN-neuvosto 12.6.2026, Luxemburg; 4. Asetus nk. hiilirajamekanismin (CBAM) muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi jatkojalostustuotteisiin ja mekanismin kiertämisen ehkäisemiseksi

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston (ECOFIN) 12.6.2026, Luxemburg

Eduskuntatunnus

U 19/2026 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

ECOFIN-neuvostossa 12.6. puheenjohtajamaa Kypros hakee neuvoston yleisnäkemyttä hiilirajamekanismiasetuksen (*Carbon border adjustment mechanism, CBAM*) muutoksen ehdotuksesta. Ehdotuksella muutettaisiin hiilirajamekanismiasetusta lisäämällä sen soveltamisalaan monimutkaisempia teräksen ja alumiinin jatkojalostettuja tuotteita eli alavirran tuotteita sekä vahvistettaisiin mekanismin kierron ehkäisyä.

Komissio antoi ehdotuksen CBAM-asetuksen muuttamisesta 17.12.2025. Asiaa on käsitelty vuonna 2026 ECOFIN-neuvoston alaisessa väliaikaisessa hiilirajamekanismin työryhmässä. Puheenjohtamaan neljättä kompromissiehdotusta käsiteltiin työryhmässä 27.5. ja asia on esillä Coreper II-kokouksessa 3.6. Coreper II-kokouksen perusteella on mahdollista, että puheenjohtaja toimittaa muutoksia tai uuden kompromissiehdotuksen ennen talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokousta.

Suuri osa jäsenmaista on pyytänyt uusia tavaraluokkia lisättäväksi jatkojalostuslaajennuksen soveltamisalaan, kun taas osa jäsenmaista on tukenut komission alkuperäistä ehdotusta. Lisäksi artiklan 27 a suhteen neuvoston kannat ovat jakautuneet kahteen lähes yhtä suureen ryhmään, joista toinen on pitänyt artiklaa tarpeellisena ja toinen ei.

Suomen kanta

Suomen kantoja asetusehdotukseen on muodostettu eduskuntaselvityksessä U 19/2026 vp.

Valtioneuvosto katsoo, että hiilirajamekanismi on keskeinen instrumentti hiilivuodon torjunnassa sekä kolmansien maiden kannustamisessa kunnianhimoiseen päästöjen hinnoitteluun. Valtioneuvosto korostaa, että hiilirajamekanismin ohjausvaikutus on riippuvainen sen ennustettavuudesta ja sääntelykehikon vakaudesta.

Mekanismin kierron ehkäisemisen näkökulmasta valtioneuvosto katsoo, että soveltamisalan laajentaminen voisi olla perusteltua suunnata etenkin sellaisiin nykyistä hiilirajamekanismin soveltamisalaa lähellä oleviin tuontituotteisiin, joilla voidaan korvata soveltamisalassa olevien tuotteiden käyttöä alavirran tuotteiden valmistuksessa ja joista valmistetut lopputuotteet suuntautuvat merkittävässä määrin EU:n sisämarkkinoille. Valtioneuvosto kuitenkin kiinnittää huomiota laajennuksen vaikutusten epävarmuuteen konepajasektorille, sillä tuotekohtaisia tai arvoketjukohtaisia vaikutusarvioita ei ole saatavilla.

Valtioneuvosto pitää esillä, ettei jatkojalostustuotteiden laajennuksen ja romuun liittyvän laajennuksen vaatimien tietotarpeiden aiheuttaman hallinnollisen taakan tulisi kasvaa suhteettoman suureksi laajennuksella saavutettavaan hiilivuodon torjuntahyötyihin verrattuna.

Valtioneuvosto suhtautuu kriittisesti toimivallan siirtoon komissiolle mekanismin soveltamisalan kaventamiseksi ja lähtökohtaisesti varauksellisesti soveltamisalan kaventamiseen. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että soveltamisalan kaventaminen voi heikentää mekanismin ennakoitavuutta ja ohjausvaikutusta sekä investointivarmuutta puhtaan siirtymän hankkeisiin ja näin ollen vähentää hiilirajamekanismin kykyä saavuttaa sille asetut tavoitteet. Valtioneuvosto katsoo, että toimivallan siirron asianmukaisuutta tulisi tarkastella ja toimivallan siirtoa vähintäänkin rajata tarkemmin. Jotta vakavilta ennustamattomilta markkinahäiriöiltä sekä huoltovarmuuteen kohdistuvilta riskeiltä vältytään, hiilirajamekanismin kehityksen tulisi perustua huolelliseen analyysiin eri sektoreiden merkityksestä globaaleilla markkinoilla ja välituotekäytössä. Valtioneuvosto katsoo, että mikäli soveltamisessa ilmenee esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta vakavia haasteita, tulee niihin etsiä ratkaisuja erikseen.

Kehitystyössä tulisi keskittyä laadukkaaseen toimeenpanoon, joka on tärkeää mekanismin uskottavuuden ja toimivuuden kannalta.

Pääasiallinen sisältö

Hiilirajamekanismi on uudenlainen EU:n ilmastopolitiikan instrumentti, jolla on erityisesti yritysten kilpailukykyyn ja teollisuuspolitiikkaan liittyviä vaikutuksia. Mekanismissa pyritään siihen, että EU-tuontituotteiden hinnat heijastaisivat nykyistä paremmin niiden päästösistä, mikä kannustaisi ulkomaisia valmistajia ja EU-alueen tuojia vähentämään päästöjään. Hiilirajamekanismissa tietyille EU:n ulkopuolelta tuleville tuotteille asetetaan 1.1.2026 alkaen samansuuruinen maksu kuin mikä kohdistuu EU:ssa valmistetuille vastaaville tuotteille EU:n päästökaupasta johtuen. Mekanismin keskeisenä tehtävänä on ehkäistä hiilivuotoa ja siten päästöjen siirtymistä EU:n ulkopuolelle.

Ehdotuksella muutettaisiin hiilirajamekanismissä asetusta lisäämällä sen soveltamisalaan monimutkaisempia teräksen ja alumiinin jatkojalostettuja tuotteita eli alavirran tuotteita. Lisäksi ehdotus sisältää muutoksia, joilla vahvistettaisiin mekanismin kierron ehkäisyä. Muut keskeiset muutokset koskevat esimerkiksi romuraudan ja romualumiinin osittaista lisäämistä soveltamisalaan sekä tuontisähkön laskentasaäntöjen muutoksia. Komissiolle ehdotetaan lisäksi säädösvaltaa liittyen hiilirajamekanismissä asetuksen soveltamisalan määräaikaan kaventamiseen vakavissa ja yllättävissä olosuhteissa (uusi 27 a artikla).

Puheenjohtajamaan neljännessä kompromissiehdotuksessa neuvottelussa olevia Suomen kannalta keskeisiä asioita ovat jatkojalostuslaajennuksen soveltamisala ja

laajennuksen määrälliset ja objektiiviset kriteerit sekä säädösvallan siirron riittävä rajaaminen artiklan 27 a osalta. Lisäksi eräs jäsenvaltio pyytää, että unionin syrjäisimmät alueet voisivat saada tietyin rajatuin ehdoin poikkeuksen hiilirajamekanismin velvoitteista.

Usea maa on pyytänyt laajennuksia komission ehdottamaan jatkojalostuslaajennuksen listaan (CBAM-asetuksen liite I). Komission alkuperäisessä ehdotuksessa soveltamisalaan lisättäisiin 180 uutta tuoteluokkaa kun taas eri jäsenvaltioiden pöytämissä ehdotuksissa soveltamisalaan ehdotetaan lisättäväksi yhteensä reilu 1000 lisäistä tavarakoodiluokkaa teräksen ja alumiinin arvoketjussa. Komissio on perustellut alkuperäistä listaan objektiivisilla määrällisillä kriteereillä. Joiltain jäsenmailta on tullut ehdotuksia muun muassa kriteerien päästörajan muuttamiseksi, niin että tuotekatteita voitaisiin laajentaa. Puheenjohtajamaa Kypros on ehdottanut neuvoston työryhmässä 27.5., että alkuperäiseen 180 koodin laajennukseen lisättäisiin 198 tavaraluokkaa, niin että jatkojalostuslaajennus kattaisi yhteensä lähes 400 uutta tavaraluokkaa teräksen ja alumiinin arvoketjussa. Puheenjohtajamaa ehdottaa soveltamisalan laajentamista niin, että se perustuu edelleen objektiiviseen ja määrälliseen kriteeristöön, kuitenkin niin että kriteereitä on osin lievennetty. Puheenjohtaja tarkastelee yhä tavaraluokkalistaa sekä kriteerejä.

Arvossa mitattuna komission ehdottaman alavirran laajennuksen merkittävimpiä tuoteryhmiä tuonnin osalta Suomeen olivat vuonna 2024 tavarankuljetukseen tarkoitetut moottoriajoneuvot (iskutilavuus enintään 2 500 cm³), lääketieteessä käytettävät laitteet sekä osat, jotka soveltuvat käytettäväksi pääasiallisesti muun muassa trukkien ja vinttureiden koneissa ja laitteissa. Puheenjohtajamaa 27.5. ehdottamista lisäyksistä tuotekatteen laajennukseen arvossa mitattuna tuonnin osalta kymmenen suurimman tavararyhmän joukkoon nousisi myös ainakin kolme tavaraluokkaa. Nämä ovat traktorien, linja-autojen, henkilönkuljetukseen tarkoitettujen moottoriajoneuvojen, tavarankuljetukseen tarkoitettujen moottoriajoneuvojen ja erikoismoottoriajoneuvojen osien ja tarvikkeiden tavaraluokka sekä sähköjohtimet ja eräiden kivennäisaineiden työstämiseen tarkoitettujen koneiden ja laitteiden osat.

Säädösvallan delegointi komissiolle soveltamisalan tilapäiseksi kaventamiseksi vakavissa ja ennakoimattomissa tilanteissa (uusi art 27 a) jakaa jäsenmaita. Osa jäsenmaista pitää artiklaa tarpeellisina ja osa on katsonut, että artikla tulisi poistaa perusteena etenkin investointivarmuuden ja mekanismin ennakoitavuuden turvaaminen. Puheenjohtajamaa on tehnyt joitain hyviä rajauksia artiklaan.

Lisäksi neuvotteluissa on keskusteltu rajatusta poikkeuksesta CBAM:n soveltamiseen unionin syrjäisimmille alueille johtuen alueiden tuontiriippuvuudesta ja kustannuspaineesta. Syrjäisimpiä alueita ovat muun muassa Guadeloupe ja Martinique. Eräs jäsenmaa on ehdottanut, että jäsenvaltio voi tarvittaessa myöntää EU:n ulkopuolelta syrjäisimpään alueeseen tuoduille tavaroille poikkeuksen CBAM-säännösten soveltamisesta, edellyttäen, että tällaiset tavarat on tarkoitettu ainoastaan paikalliseen käyttöön eikä ole vaaraa niiden tuomisesta muualle EU:n sisämarkkinoille. Osa jäsenmaista on katsonut, että tällaista poikkeusta ei tulisi antaa sisämarkkinoiden yhtenäisyyden takaamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192(1) artikla (ympäristö).

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen pääkäsittelystä vastaa ympäristön, ilmaston ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI), mielipidevaliokuntina ovat kansainväli-

sen kaupan valiokunta (INTA) ja teollisuus-, tutkimus- ja energiavalioikunta (ITRE) ja budjettiarviosta vastaa budjettivaliokunta (BUDG).

Euroopan parlamentin esittelijä on Mohammed Chahim (S&D). Euroopan parlamentin täysistunto äänestää alustavan arvion mukaan 14.9.2026.

Kansallinen valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 3.-5.6.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallanjaosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991), jäljempänä itsehallintolaki. Itsehallintolain 27 § 12 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta ulkomaankauppaa koskevissa asioissa.

Taloudelliset vaikutukset

Jatkojalostustuotteita koskeva laajennus voisi parantaa terästeollisuuden hiilivuotosuojaa. Toisaalta laajennus jatkojalostustuotteisiin nostaa teräksestä ja alumiinista valmistettujen erilaisten osien, komponenttien, koneiden, moottorien ja laitteiden kustannuksia, joita käytetään muun muassa konepajateollisuudessa ja rakentamisessa. CBAM-kustannuksen aiheuttaman kustannuspaineen lisäksi hiilirajamekanismin soveltamisalan laajennus kasvattaa päästötietojen raportoinnista syntyvää hallinnollista taakkaa. Mitä monimutkaisempiin tuotteisiin ja sitä kautta laajempaan joukkoon toimialoja hiilirajamekanismia laajennetaan, sitä enemmän tarvitaan myös päästötietojen raportointia.

Artiklan 27a mukainen toimivallan siirto komissiolle tilapäisesti kaventaa hiilirajamekanismin soveltamisalaa heikentäisi sääntelyn ennakoitavuutta ja voisi tuoda epävarmuutta CBAM-tuotteiden tuotantoa koskevien vähähiilisyyssinvestointien toteutumiseen EU:ssa.

Komission heinäkuussa 2025 antamassa päivitettyssä omien varojen päätöksen muutosehdotuksessa ei ehdoteta muutoksia hiilirajamekanismin omaan varaan komission aiempaan vuoden 2023 ehdotuksen verrattuna. EU-budjettiin suunnattava tulo-osuus on päivitettyssä ehdotuksessa vuodesta 2028 alkaen edelleen 75 prosenttia ja kansallisiin budjetteihin suunnattava tulo-osuus 25 prosenttia.

Suomen osuus komission ehdottaman jatkojalosteiden laajennuksen tuloista olisi karkeasti arvioiden 4–6 miljoonaa euroa vuodessa CBAM-todistustulon tuotantovuosilta 2028–2032. Jatkojalosteiden laajennuksen tulo-osuus vastaa noin 20 prosenttia CBAM:n kansallisesta tuloarviosta. Puheenjohtajan kompromissiehdotus, jossa soveltamisalaan lisättäisiin 198 uutta jatkojalostetta, merkitsisi sitä, että Suomen tulot kasvaisivat jonkin verran komission ehdottamaan laajennukseen verrattuna.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suuri osa maista on pyytänyt uusia tavaraluokkia lisättäväksi jatkojalostuslaajennuksen soveltamisalaan. Osa maista (mukaan lukien Suomi) on tukenut komission alkuperäistä ehdotusta korostaen määrällisten, hiilivuotoriskiinkin perustuvien kriteerien tärkeyttä.

Artiklan 27 a osalta jäsenvaltioiden näkemykset ovat hyvin kahtiajakautuneet. Osa maista pitää artiklaa tarpeellisena ja haluaisi käyttää sitä etenkin lannoitteiden väliaikaiseen poistamiseen soveltamisalasta. Osa jäsenvaltioista (mukaan lukien Suomi) taas on pitänyt selkeimpänä, että kyseinen artikla poistettaisiin kokonaan. Suomi on ehdottanut artiklaan useita rajoituksia, joista osan puheenjohtajamaa on ottanut mukaan kompromissiin.

Asiakirjat

Puheenjohtajan kompromissiehdotus

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM erityisasiantuntija Katja Tuokko p. +358 29 504 7660
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1265/2025
EU/8/2026

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/1217/2025-VM-12

Rekola Maria

22.5.2026

ECOFIN-neuvosto 12.6.2026, Luxemburg; 5. Rahoitusmarkkinoiden ja valvonnan integraation edistämispaketti (MISP)

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.6.2026, Luxemburg

Eduskuntatunnus

U 7/2026 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 4.12.2025 ehdotuksen rahoitusmarkkinoiden ja valvonnan integraation edistämiseksi (Market integration and supervision package, MISP). Ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä aloitettiin 15.12.2025. Kokouksia on pidetty 12.6.2026 mennessä yksitoista ja käsittely neuvoston työryhmässä on kesken. Puheenjohtajamaa Kypros on sitoutunut paketin käsittelemiseen mahdollisimman tiiviissä tahdissa ja viemään asian eteenpäin seuraavalle puheenjohtajamaalle Irlannille.

Pakettia on käsitelty ECOFIN-neuvostossa 10.3.2026, tuolloin Ranskan aloitteesta sekä 5.5.2026 komission aloitteesta. Eurooppa-neuvoston päätöslauselmassa 19.3.2026 kehoitetaan lainsäätäjiä saattamaan neuvottelut päätökseen vuoden 2026 loppuun mennessä. Paketin laajuus huomioiden aikataulu on kunnianhimoinen. Asiasta käydään politiikkakeskustelu 12.6.2026 ECOFIN-neuvostossa.

Suomen kanta

Suomen kantoja on määritelty komission säästämis- ja sijoitusunionia koskevasta komission tiedonannosta annetussa selvityksessä E 34/2025 vp sekä MISP-paketin osalta tarkemmin kirjelmässä U 7/2026, jossa todetaan valvonnan yhtenäistämistä ja keskittämistä sekä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaista koskien mm. seuraavasti:

Valtioneuvosto pitää ensisijaisena valvonnan harmonisointikeinona yhteisen sääntökirjan kehittämistä ja sääntelyfragmentaation vähentämistä. Valtioneuvosto tarkastelee avoimesti ehdotuksia valvonnan keskittämiseen etenkin suurimpien toimijoiden osalta, jotka toimivat useassa EU-maassa. Erityisesti valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti valvonnan keskittämiseen ESMA:lle suurten kryptovarapalvelun tarjoajien osalta ja kannattaa ehdotusta uudeksi vapaaehtoiseksi yleiseurooppalaiseksi markkinoiden ylläpitäjä -toimintamalliksi (PEMO).

Neuvotteluissa on tärkeää arvioida ylittävätkö valvonnan keskittämisen edut niistä mahdollisesti aiheutuvat haitat kansallisen varautumisen ja palveluiden saatavuuden varmistamisen kannalta myös poikkeustilanteissa, sekä markkinaosapuolten toimintaedellytysten mukaan lukien valvonnan kustannusten, suomalaisten yritysten rahoituksen saatavuuden että valvonnan ja markkinoiden luotettavuuden kannalta. Valvontarakenteen tulee tukea sekä EU:n että kansallisen arvopaperimarkkinan ja markkinatoimijoiden vakautta ja tehokkuutta, vaarantamatta kuitenkaan kansallisen markkinainfrastruktuurin ja -osapuolten toimivuutta ja toimintaedellytyksiä. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä valvonnan yhdentymiseen liittyvien kustannusten läpinäkyvyyttä sekä niiden maltillisuutta, kohtuullisuutta ja ennakoitavuutta.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että ESMA:lle annettaisiin huomattavasti nykyistä laajemmat toimivaltuudet. Neuvotteluissa on varmistettava, että ESMA:lle siirrettävä toimivalta määritellään selvästi ja tarkkarajaisesti.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ESMA:n ja kansallisten valvojien väliset yhteistyön mekanismit ovat mahdollisimman tasapuolisia, varmistaen kansallisille viranomaisille riittävät tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuudet.

MISP-ehdotuksen muista osa-alueista todetaan mm. seuraavasti (U 7/2026):

Valtioneuvosto pitää myönteisenä, että ehdotus sisältää toimia sääntelyn yksinkertaistamiseksi, vaikkakin eräiltä osin ehdotus sisältää nykyistä yksityiskohtaisempaa sääntelyä. Sääntelyn monimutkaistumista lisäävien elementtien tulisi olla tarkasti kohdennettuja ja perusteltuja suhteessa säänneltävän kohteen luonteeseen ja tavoiteltuihin hyötyihin.

Valtioneuvosto pitää yhteismarkkinan skaalaetujen hyödyntämistä tärkeänä myös rahoitusmarkkinoilla osana Euroopan strategisen kilpailukyvyen vahvistamista. Integraatiota ja sen edistämisen keinoja arvioitaessa tulisi kuitenkin huomioida myös niiden vaikutukset varautumiseen. Valtioneuvosto suhtautuu pääsääntöisesti myönteisesti esitettyihin keinoihin rajat ylittävien palveluiden edistämiseksi. Keinoihin liittyvien etujen tulee ylittää niistä aiheutuvat haitat, esimerkiksi markkinaosapuolille aiheutuvat kustannukset arvopaperikeskusten välisten linkkien perustamisesta eivät saisi muodostua kohtuuttomiksi.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotuksiin konsernien sisäisten ulkoistamisten helpottamiseksi. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että konserniyhtiöiden vastuut ovat selkeät ja ettei keskittäminen johda ns. postilaatikkoyhtiöihin.

Valtioneuvosto suhtautuu avoimesti DLT-teknologian ja EU:n valuuttoihin pohjautuvien sähkörahatokenien käytön edistämiseen ottaen huomioon näiden käyttöön liittyvät riskit.

Valtioneuvosto suhtautuu yleisesti myönteisesti ja avoimesti selvitysdirektiivin ja rahoitusvakuusdirektiivin tarkasteluun ja päivittämiseen. Valtioneuvosto muistuttaa, että selvitysdirektiivin tavoitteena on erityisesti selvitys- ja maksujärjestelmien toimivuuden ja sitä kautta rahoitusvakauden turvaaminen, eikä yleisistä yksityisoikeudellisista ja insolvenssioikeudellisista säännöistä tulisi poiketa enempää kuin kyseisen tavoitteen kannalta on tarpeen. Nettoutuksen ja vakuuksien suoja ei myöskään tulisi perusteettomasti nykyisestä kaventaa. Lisäksi valtioneuvosto katsoo, että rahoitusvakauden turvaamiseksi sääntelyn tulisi kattaa vain sellaiset vakuudet, joiden arvonmääritys on riittävän luotettavaa.

Valtioneuvosto katsoo, että selvitysdirektiivin ja rahoitusvakuusdirektiivin yhdenmukainen soveltaminen jäsenvaltioissa on tärkeää yhteismarkkinoiden toiminnalle. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, ettei asetus säädösinstrumenttina automaattisesti johda yhdenmukaisempaan säännösten soveltamiseen varsinkin, kun sääntelyn

tarkoituksena on poiketa kansallisesta pääosin harmonisoimattomasta lainsäädännöstä. Asetuksessa käytetyillä käsitteillä on lukuisia liittymäpintoja kansalliseen varallisuusoikeyteen ja sen periaatteisiin ja käsitteisiin, joten lisäharmonisaatiolla voi olla syvälle käyviä ja arvaamattomia heijastusvaikutuksia koko kansallisen varallisuusoikeyden järjestelmän kannalta. Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisempaan sääntelyn johdonmukaisuuden varmistamiseksi, että selvityksen lopullisuutta koskeva sääntely annettaisiin jatkossakin direktiivinä. Säädosinstrumentista riippumatta jäsenvaltioilla tulisi olla mahdollisuus yhteensovittava sääntely kansallisen lainsäädäntönsä kanssa ja säilyttää minimiharmonisoitua laajempi nettoutuksen suojan soveltamisala.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen päätavoitteena on aikaansaada Eurooppaan nykyistä yhtenäisemmät rahoitusmarkkinat ja näin parantaa Euroopan kilpailukykyä suhteessa USAhan.

Paketissa ehdotetaan toimilupien ja valvonnan siirtämistä kansallisilta valvontaviranomaisilta Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle ESMAlle suurimman osan kauppapaikoista, arvopaperikeskuksista ja keskusvastapuolista osalta ja kaikkien kryptovarapalvelun tarjoajien osalta. Valvontapäätökset tehtäisiin ESMAn johtokunnassa (Executive Board), missä ei olisi kansallisten valvojien edustajia.

Rahoitusmarkkina-alan toimijoiden (rahastojen hallinnoijat, kauppapaikat, arvopaperikeskukset) rajan yli toimimista helpotettaisiin mm. mahdollistamalla konsernin sisäiset ulkoistukset/resurssien jakaminen nykyistä helpommin, vähentämällä mahdollisuuksia kansalliseen sääntelyyn ja helpottamalla rajan yli toimimisesta ilmoittamista viranomaisille.

Teknologiakehitystä edistettäisiin laajentamalla DLT-teknologian (hajautetun tilikirjan teknologia) käyttömahdollisuuksia kaupankäynti- ja selvitystoiminnassa ja sallimalla selvitys keskuspankkirahan lisäksi europohjaisilla sähkörahatokeneilla.

Selvityksen lopullisuutta koskevalla sääntelyllä varmistetaan selvitysjärjestelmään liittyvien velvoitteiden nettoutus ja vakuuksien täytäntöönpanokelpoisuus järjestelmän osapuolen maksukyvyttömyysmenettelystä huolimatta. Näistä poikkeuksista yleisiin kansallisiin yksityisoikeudellisiin ja insolvenssoikeudellisiin sääntöihin säädettäisiin ehdotuksen mukaan jatkossa suoraan sovellettavalla asetuksella. Lisäksi arvopaperien selvitysjärjestelmien ja maksujärjestelmien nimeämisestä ja rekisteröinnistä säädettäisiin nykyistä yksityiskohtaisemmin.

Vaikutuksia Suomeen:

Helsingin pörssi ja arvopaperikeskuksena toimiva Euroclear Finland Oy päätyisivät ESMAn valvottaviksi. Osana suurempia konserneita (Nasdaq, Euroclear) ne voisivat ottaa käyttöön konsernin sisäisiä ulkoistamisia koskevia helpotuksia. Finanssivalvonnan vaikutusmahdollisuudet ESMAn päätöksentekoon pienenisivät suuren osan päätöksistä siirtyessä itsenäisen johtokunnan toimivaltaan.

Valvonnan siirron myötä Suomen tiedonsaanti ja erityisesti vaikutusmahdollisuudet Suomelle merkittävien infrastruktuurien valvonnassa heikkenevät merkittävästi. Valvonnan siirrosta huolimatta kotijäsenvaltiot vastaisivat kustannuksista, jos merkittävä rahoitusmarkkinainfrastruktuuri jouduttaisiin pelastamaan.

Pörssin ja arvopaperikeskuksen valvonnan sijaintia suurempi kysymys on se, olisiko Suomessa jatkossa pörssiä ja/tai arvopaperikeskusta ja jos ei, mitkä olisivat suomalaisten yhtiöiden listautumis- ja pääomankeruumahdollisuudet jatkossa. Nykysääntely ja ehdotus

eivät kumpikaan pakota tai estä pörssiä tai arvopaperikeskusta Suomeen. Arvopaperikeskuksen osalta arvo-osuusjärjestelmän rooli varautumisessa on ollut keskeinen.

Kryptovarapalvelun tarjoajien toimijoiden osalta valvonnan keskittäminen todennäköisesti karsisi pienistä suomalaisista toimijoista joko useita tai kaikki pois markkinoilta.

Nettoutuksen suojan mahdollisella kaventumisella voisi olla epätoivottuja vaikutuksia Suomen rahoitusmarkkinoilla, kun selvityksen lopullisuuteen ei voitaisi enää yhtä laajasti luottaa ja maksuja voitaisiin esimerkiksi peräyttää konkurssipesään nykyistä useammin. Sääntelykokonaisuus todennäköisesti monimutkaistuisi. Lisäksi ehdotettu selvitysjärjestelmien lisäsääntely voi heikentää suomalaisten toimijoiden mahdollisuutta osallistua kansainvälisille rahoitusmarkkinoille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Muutosehdotusten oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 114 artikla. Kaikki ehdotuksen osat: pääasetus, päädirektiivi ja selvityksen lopullisuusasetus, perustuvat tähän artiklaan. Lisäksi oikeusperustana on direktiivien osalta edellä mainitun sopimuksen (SEUT) 53 artiklan 1 kohta. Ehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja hyväksymisestä päätetään neuvostossa määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Pääasetuksen raportoi ja parlamentissa on Markus Ferber/EPP.
Päädirektiivin raportoi ja on Eero Heinäluoma/S&D
Selvityksen lopullisuusasetuksen raportoi ja on Giovanni Crosetto ECR.

Parlamentin aikataulutähtäimenä on ollut, että loppuraportista äänestettäisiin joulukuussa 2026.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö yhdessä oikeusministeriön kanssa.
U-kirjelmän jaostokäsittely (EU 10) 13.-21.1.2026 ja EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 4.-5.2.2026.
EU-ministerivaliokunta 6.3.2026
EU-ministerivaliokunta 29.4.2026
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 3.-5.6.2026

Eduskuntakäsittely

U-kirjelmä 7/2026 vp. Talousvaliokunnan lausunto TaVL/2026 9.4.2026. Suuri valiokunta hyväksyi 10.4.2024 eduskunnan kannan SuVEK 30/2026 vp: Valiokunta yhtyy talousvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan ja kiinnittää samalla vakavaa huomiota ehdotuksen taustalla olevien komission vaikutusarvioiden yleisyyteen ja puutteellisuuteen ja korostaa, että EU:n pääomamarkkinoiden kehittämiseen liittyvien toimenpiteiden tulee perustua huolellisesti laadittuihin vaikutusarvioihin.

Suuri valiokunta 29.4.2026
Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 5.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lainsäädäntöehdotuskokonaisuudella ei ole suoria vaikutuksia Suomen budjettiin. Vaikutusarvion mukaan EU:n budjetista katettaisiin vuosina 2028–2034 yhteensä 57,8 miljoonaa euroa ehdotuksen toteuttamisesta syntyviä henkilöstö- ja IT-järjestelmäkustannuksia, sillä ESMAN kasvavista kustannuksista osa rahoitetaan EU-budjetista (riippuen MFF-neuvottelujen lopputuloksesta).

Valvonnan keskittäminen lisäisi Euroopassa markkinatoimijoiden ja kansallisten valvojien välittömiä kustannuksia komission arvion mukaan noin 100 milj. euroa vuodessa. Kertaluonteisia it-järjestelmäkustannuksia syntyisi noin 28 milj. euroa. Laskelmassa ei ole huomioitu markkinatoimijoiden ja kansallisten valvojien mahdollisia omia järjestelmämuutosten ja toimintatapojen muutosten kustannuksia, eikä toisaalta kansallisten valvojien valvontamaksujen pienentämistä, mistä puolestaan syntyisi jonkin verran säästöä markkinatoimijoille.

Ehdotuksen on tarkoitus tuottaa säästöjä markkinatoimijoille toiminnan tehostumisen ja compliance-kustannusten vähenemisen muodossa. Osa kustannussäästöistä todennäköisesti päätyisi sijoittajille asti (komission arvioissa kaupankäynnin säästöistä sijoittajille asti päätyisi noin 25 %).

Rahoituslalla syntyisi suurehkoja kertaluonteisia kustannuksia sääntelyn harmonisoinnista johtuvien muutosten täytäntöönpanosta. Näitä vastaavia hyötyjä olisi tarkoitus saada pidemmällä tähtäimellä rajan yli toimimisen helpottumisesta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Pakettia on käsitelty osa-alueittain neuvoston työryhmässä. Joidenkin osien osalta, kuten DLT-pilottiasetus, neuvoston yhteinen kanta lienee saavutettavissa suhteellisen pian. Toisilta, varsinkin ESMAa koskevilta osin, yhteisen näkemyksen saavuttaminen edellyttää jatkoneuvotteluja, esimerkkeinä ESMAN hallintorakenne sekä kriteerit, joiden nojalla määritetään mitkä toimijat tulisivat ESMAN keskitetyn valvonnan alaisiksi. Joiltain osin, kuten selvityksen lopullisuus, kokouksia on ollut vasta yksi.

Komissio on pyrkinyt tiukasti pitäytymään nykyisessä tekstin sisällössä jäsenmaiden muutosehdotuksista huolimatta.

Asiakirjat

Pääasetusehdotus asetusten (EU) N:o 1095/2010, (EU) N:o 648/2012, (EU) N:o 600/2014, (EU) N:o 909/2014, (EU) 2015/2365, (EU) 2019/1156, (EU) 2021/23, (EU) 2022/858, (EU) 2023/1114, (EY) N:o 1060/2009, (EU) 2016/1011, (EU) 2017/2402, (EU) 2023/2631 ja (EU) 2024/3005 muuttamisesta pääomamarkkinoiden yhdentymisen ja unionin suorittaman valvonnan jatkokehittämisen osalta, COM(2025) 943 final

Päädirektiiviehdotus direktiivien 2009/65/EY, 2011/61/EU ja 2014/65/EU muuttamisesta unionin pääomamarkkinoiden yhdentymisen ja valvonnan jatkokehittämisen osalta, COM (2025) 942 final

Ehdotus asetukseksi selvityksen lopullisuudesta, COM (2025) 941 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO Finanssineuvos Maria Rekola, puh. 02955 30118
VM/RMO Finanssineuvos Risto Koponen, puh. 02955 30355
VM/RMO Finanssineuvos Satu Nousiainen, puh. 02955 30258
OM Lainsäädäntöneuvos Katri Törnroth, puh. 02951 50084
OM Erityisasiantuntija Heidi Yli-Kankahila, puh. 02951 50070

etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1217/2025
EU/1216/2025
EU/1218/2025
EU/1219/2025
EU/8/2026

1.6.2026

ECOFIN-neuvosto 12.6.2026, Luxemburg; 7. Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.6.2026, Luxemburg

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa on säännöllisesti keskusteltu Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa. Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston 12. kesäkuuta 2026 pidettävässä kokouksessa komissio antanee tilannekatsauksen EU:n tukitoimista Ukrainalle ja muista ajankohtaisista asioista.

Suomen kanta

Suomen kantoja on määritelty Ukrainan tukivälineeseen valtioneuvoston selvityksissä E 17/2023 vp. ja U 36/2023 vp., lainayhteistyömekanismiin ja MFA-lainaan selvityksessä U 49/2024 vp., Ukrainan rahoitukseen tulevaan MFF-kehukseen liittyen selvityksessä U 48/2025 vp., sotakorvauslainaan selvityksessä E 106/2025 vp., tiiviimmästä yhteistyöstä Ukrainalle annettavan lainan perustamiseksi selvityksessä E 108/2025 vp./ U 80/2025 ja Ukrainan vuosien 2026–2027 rahoitustukipakettiin selvityksessä U 79/2025. Suomen kantoja on määritelty Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin mm. selvityksessä UTP 49/2024 vp. ja sen jatkokirjelmissä, Venäjän pysäytettyihin varoihin myös selvityksissä UTP 54/2023 vp., UTP 12/2024 vp. ja UTPJ 23/2025 vp. sekä Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen siirtokieltoa koskevaan ehdotukseen selvityksessä E 107/2025 vp / U 75/2025 vp.

Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023 vp ja UTPJ 12/2024).

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa (UTPJ 2/2024 vp).

Suomi pitää tärkeänä pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (UTPJ 2/2024 vp.)

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta rahoituskehysten ulkopuolisesta Ukrainavarauksesta. (U 48/2025 vp.)

Komission esittämä rahoituksen määrä ja malli, jossa Ukrainalle kohdennettava tuki kanavoitaisiin Globaali Eurooppa-välineen kautta, mutta rahoitus sijoitettaisiin kehysten ulkopuoliseen erillisvaraukseen, vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta. (E 73/2025 vp.)

Suomi pitää tärkeänä, että EU:ssa ja G7:ssä löydetään ratkaisu Venäjän jäädytettujen varojen hyödyntämisestä Ukrainan tukemiseksi kansainvälisen oikeuden mukaisella tavalla. Suomi edistää aktiivisesti asian jatkotyöstöä niin EU:n kuin muidenkin kansainvälisten kumppanien kanssa (VNS 3/2024 vp). Suomi korostaa, että EU:n toimet tulee valmistella siten, että ne ovat kansainvälisen oikeuden ja EU-oikeuden mukaisia. Jäsenmaiden tulee pyrkiä yhtenäiseen näkemykseen toimien oikeudellisesta perustelusta. (UTP 12/2024 vp)

Suomi suhtautuu rakentavasti pyrkimyksiin käyttää Venäjän keskuspankin pysäytettyjä varoja Ukrainan tukemiseksi. Ensisijaisena vaihtoehtona Suomi kannattaa ja edistää malleja, joissa varojen käyttö sidotaan Venäjän korvausvelvoitteen täyttämiseen. (UTPJ 23/2025 vp.)

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvausperusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta (UJ 47/2023 vp. / U 87/2022 vp.). Suomi tukee Euroopan rauhanrahaston koon kasvattamista ja korostaa sen merkitystä Ukrainan sotilaallisen tuen vahvistamisessa sekä sen roolia jäsenvaltioiden välisen taakanjaon tasapainottajana. (E 73/2025 vp.)

Valtioneuvosto on 29.5.2026 muodostanut ennakkovaikuttamiskantoja Ukrainan tukemiseksi. Asiasta on laadittu eduskuntaselvitys E 32/2026 vp.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 14.1.2026 Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisen lainsäädäntöehdotuskokonaisuuden tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta, jolla varmistetaan jatkuva taloudellinen tuki Ukrainalle vuosina 2026 ja 2027. Lainsäädäntökokonaisuus koostuu kolmesta erillisestä säädöksestä. Näistä Ukrainan tukilainan perustamista koskeva asetusta ja Ukrainan tukivälineen perustamista koskevan asetuksen muutos ovat tulleet voimaan 27.2.2026. MFF-asetusmuutos hyväksyttiin kirjallisessa menettelyssä 23.4.2026, minkä jälkeen koko tukilainapaketti on hyväksytty virallisesti. Ehdotuksista on laadittu eduskuntaselvitys (U 79/2025).

Lainsäädäntökokonaisuuden keskeisin osa on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta Ukrainan tukilainan perustamisesta. Siinä säädettyä Ukrainan tukemiseksi perustetaan uusi enintään 90 miljardin euron tukiväline, jonka Ukraina on veloitettu maksamaan takaisin vasta saatuaan Venäjältä korvauksia (*Ukrainan tukilaina*). Kokonaisuuteen sisältyy myös rahoituskehysasetuksen muutos sisältäen unionin talousarviotakuun laajentamisen, jotta se kattaa myös uuden Ukrainalle annettavan 90 miljardin euron rahoitustuen. Lisäksi Ukrainan tukivälineen perustamisesta annettua asetusta on muutettu, jotta tuki voidaan kanavoida Ukrainan tukivälineen pilarin I kautta. Ukrainasuunnitelma päivitetään näiden lisämäärien huomioon ottamiseksi. Lainasta 30 miljardia euroa on tarkoitettu makrotaloudelliseen rahoitusapuun tai Ukrainan tukivälineen puitteissa annettavaan lainamuotoiseen budjettitukeen ja 60 miljardia euroa Ukrainan

puolustusteollisuuden kapasiteetin tukemiseen. Tällä katetaan 2/3 Ukrainan rahoitustarpeesta seuraaville kahdelle vuodelle.

Tšekin tasavalta, Unkari ja Slovakia jättäytyivät ratkaisun ulkopuolelle, eivätkä ne siten osallistu lainanottoon liittyviin rahoituskustannuksiin eikä niille muodostu lainanotosta ehdollisia vastuita.

Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen siirtokieltoa koskeva asetus hyväksyttiin ja saatiin voimaan kiireellisesti jo ennen Eurooppa-neuvoston kokousta 12.12.2025 (E 107/2025 vp./ U 75/2025 vp).

Neuvosto hyväksyi 23.4.2026 kirjallisessa menettelyssä myös neuvoston täytäntöönpanopäätöksen, jolla Ukrainan tukilainan rahoituksellinen ja taloudellinen apu asetetaan saataville. Täytäntöönpanopäätöksen mukaan Ukrainalle annetaan rahoitustukea 45 mrd. euroa vuoden 2026 loppuun mennessä. Päätöksellä määritetään rahoituksen jako puolustusteollisuuden kapasiteetin tuen ja budjettituen välillä. Sen mukaan Ukrainalle annetaan budjettitukia 16,7 mrd. euroa jakautuen puoliksi Ukrainan tukivälineen kautta annettavaan tukeen (8,35 mrd. euroa) sekä makrotaloudellisen rahoitusavun kautta annettavaan tukeen (8,35 mrd. euroa). Puolustusteollisuuden kapasiteetin tukea annetaan päätöksen mukaan 28,3 mrd. euroa. Tukilainan maksatukset on tarkoitus saada liikkeelle pikaisesti ehdotuksen hyväksymisen jälkeen. Tukilainaa ei kata Ukrainan koko rahoitustarvetta vuosille 2026–2027, vaan siihen tarvitaan myös muiden kv. kumppaneiden tukea.

Komissio allekirjoitti yhdessä Ukrainan kanssa 20.5.2026 yhteisymmärryspöytäkirjan (MoU), joka toimii perustana Ukrainan tukilainan puitteissa myönnettävälle makrotaloudelliselle tuelle. Jäsenvaltiot hyväksyivät asian ennen allekirjoitusta makrotaloudellisen tuen komiteassa 18.5.2025. Allekirjoituksen jälkeen yhteisymmärryspöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja ratifioida Ukrainan parlamentissa. Kun prosessi on saatu päätökseen, komissio ryhtyy viipymättä toteuttamaan toimenpiteitä, jotta ensimmäinen 3,2 miljardin euron maksu makrotaloudellisen rahoitusavun kautta voidaan suorittaa vuoden 2026 toisella neljänneksellä, edellyttäen että Ukraina täyttää asiaan liittyvät ehdot.

Yhteisymmärryspöytäkirjassa määritellään MFA-tuen keskeiset edellytykset, mukaan lukien maksuerien ohjeellinen suuruus ja avun maksamiselle asetetut ehdot. Näihin kuuluvat Ukrainan sitoutuminen tehokkaiden demokraattisten mekanismien noudattamiseen, oikeusvaltion periaatteiden kunnioittamiseen – mukaan lukien korruption torjunta – sekä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Lisäksi yhteisymmärryspöytäkirjassa määritellään poliittiset ehdot, jotka Ukrainan on täytettävä ennen kunkin erän maksamista. Ukrainan tukilainasta annetun asetuksen mukaisesti poliittiset ehdot painottuvat vahvasti julkiseen talouteen ja rakentuvat kolmen pääpilariin: tulonhankinta, julkisten menojen tehokkuus ja julkisen talouden hallintojärjestelmät.

Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen ylimääräisten tuottojen käyttö

G7-maat saavuttivat kesäkuussa 2024 sovun 50 miljardin dollarin ERA-aloitteesta (*Extraordinary Revenue Acceleration*) Ukrainan tukemiseksi. Maat sopivat antavansa ERA-aloitteen puitteissa Ukrainalle lainamuotoista tukea, joka maksettaisiin takaisin Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen tuotoilla. Tätä varten EU perusti Ukrainan lainoja koskevan 45 miljardin euron (noin 50 miljardia dollaria) yhteistyömekanismin (*Ukraine Loan Cooperation Mechanism*), jonka kautta pysäytettyjen varojen tuottoja kanavoitaisiin ERA-aloitteen mukaisten lainojen lyhennyksiin ja kuluihin lainapääoman suhteessa. Pysäytettyjen varojen tuottoja käytetään lainojen takaisinmaksuun, kunnes Venäjältä saadaan korvauksia sen Ukrainalle aiheuttamista tuhoista. Yhteistyömekanismia koskeva asetus tuli voimaan 29.10.2024.

EU on jo maksanut Ukrainalle oman 18 miljardin euron (noin 20 miljardia dollaria) lainaosuutensa. Lisäksi ERA-aloitteen puitteissa lainoja Ukrainalle tarjoavat USA, Kanada, Britannia ja Japani yhteensä noin 30 miljardilla dollarilla (noin 27 miljardia euroa). EU:n Ukrainalle myöntämä makrotaloudellinen rahoitusapu (*Macro-Financial Assistance, MFA*) muodosti EU:n osuuden ERA-aloitteesta. MFA-rahoitustukiohjelma oli voimassa vain vuoden 2025 ja se täydensi Ukrainalle vuonna 2025 annettavaa rahoitustuen kokonaisuutta. MFA-tuen piti kattaa Ukrainan rahoitustarpeita vuoden 2026 kesään asti, mutta kasvaneiden rahoitustarpeiden vuoksi maksatuksia aikaistettiin. Muiden ERA-aloitteeseen osallistuvien maiden lainajärjestelyt ovat pääosin voimassa vuoteen 2027 asti. Komission mukaan muut ERA-aloitteeseen osallistuvat tahot ovat tänä vuonna etupainottaneet ERA-lainojensa maksua, jotta Ukrainan rahoitus alkuvuoden aikana kyetään takaamaan, siihen asti kunnes maksatukset Eurooppa-neuvoston sopimasta 90 mrd. euron tukilainasta kesällä alkavat.

Venäjän vastaisten sektoripakotteiden jatkamisesta on sovittu tällä hetkellä 31.7.2026 asti.

Pakotteet

EU hyväksyi kirjallisessa menettelyssä 23.4.2026 Venäjää koskevan 20. pakotekokonaisuuden:

Listataan 46 alusta lisää niin sanottuun varjolaivastoon, jolloin alusten kokonaismäärä nousee 651:een. Lisäksi vaikeutetaan Venäjän mahdollisuuksia hankkia tankkereita varjolaivaston käyttöön ja asetetaan laajoja kieltoja LNG-tankkereiden ja jäänmurtajien huolto- ja muiden palvelujen tarjoamiselle, jotta kaasun vientihankkeita heikennetään entisestään. Tämä täydentää 19. paketin yhteydessä sovittua LNG-tuontikieltoa sekä REPowerEU-asetusta.

Toinen toimenpidekokonaisuus koskee Venäjän pankkijärjestelmää ja sen kykyä luoda vaihtoehtoisia maksukanavia taloudellisen toiminnan rahoittamiseksi. Listataan 20 venäläistä alueellista pankkia lisää ja toteutetaan toimia kryptovaluuttoja, niillä käyviä kauppayhtiöitä sekä kaupankäyntialustoja vastaan pakotteiden kiertämisen välttämiseksi. Kohdistetaan toimia myös useisiin kolmansien maiden pankkeihin, jotka ovat olleet mukana pakotteiden alaisten tavaroiden laittoman kaupan helpottamisessa.

Kolmannessa toimenpidekokonaisuudessa tiukennetaan Venäjälle suuntautuvia vientirajoituksia uusilla tavaroita ja palveluja koskevilla kielloilla – kumista traktoreihin ja kyberturvallisuuspalveluihin – yhteisarvoltaan yli 360 miljoonaa euroa. Lisäksi otetaan käyttöön uusia tuontikieltoja metalleille, kemikaaleille ja kriittisille mineraaleille, jotka eivät vielä ole pakotteiden piirissä, yhteisarvoltaan yli 570 miljoonaa euroa. Otetaan myös käyttöön uusia vientirajoituksia tuotteille ja teknologioille, joita käytetään Venäjän sotatoimissa, kuten räjähteiden valmistuksessa käytettäville materiaaleille.

Pakotteiden kiertämisen estämiseksi otetaan ensimmäistä kertaa käyttöön kiertämisen vastaisen väline kieltämällä kaikkien numeerisesti ohjattavien työstökoneiden sekä radioiden vienti sellaisille lainkäyttöalueille, joilla on suuri riski näiden tuotteiden jälleenviennistä Venäjälle.

Lisäksi EU päätti mahdollisuudesta asettaa tulevaisuudessa täysi meripalvelukielto venäläisen raakaöljyn ja öljytuotteiden kuljetuksille koordinoitusti G7- ja hintakattomaiden kanssa.

Pakotteiden toimeenpano

Tulli valvoo EU:n Venäjälle määräämiä pakotteita tiukasti ja panostaa siihen, että pakotteet toimivat mahdollisimman vaikuttavasti. Tulli on nostanut aktiivisesti keskusteluun pakotteisiin liittyviä ilmiöitä sekä tukenut työnsä kautta kansallisia toimijoita, kuten ulkoministeriötä ja kansainvälisellä tasolla ulkomaisia sidosryhmiä. Pakoterikosten tutkinnassa tehdään laajaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Tulli on tavaraliikenteen pakotesektorissa valvonnan ja rikostorjunnan päävastuullinen kansallinen viranomainen, joka vastaa tiedustelu- ja analyysitoiminnasta. Lisäksi Tulli vastaa käytännössä oman toimintasektorinsa rikostutkinnasta. Tulli on pakotevalvonnassa havainnut 31 268 poikkeamaa tavaraliikenteessä, tehnyt 4658 kohdennettua tarkastusta ja aloittanut 957 eritasoista esitutkintaa pakotteiden rikkomisesta.

Suomen Tulli, yhdessä Baltian maiden ja Puolan viranomaisten kanssa allekirjoittivat 9.5.2024 Vilnassa sopimuksen alueellisen tullisektoriin kuuluvan pakotevalvonnan yhdenmukaisuuden ja tietojenvaihdon vahvistamiseksi (*Agreement on regional approach to ensure uniform customs controls and information exchange for implementation of the EU restrictive measures*). Yhteiseen toimintaan on liittynyt myös Kroatia, Tanska ja Ruotsi. Sopimuksessa on painotettu yhteneväisen pakotevalvonnan vahvistamista, tietojenvaihdon merkitystä sekä koordinoituja toimenpiteitä epäloogisiin kuljetusreitteihin puuttumisen osalta. Sopimuksen kautta on tiivistetty olennaisesti yhteistyötä EU:n ulkorajavaltioiden kesken ja samalla on luotu aktiivisin toimin standardia yhtenäiselle pakotevalvonnalle koko EU:n tasolla. Toiminnalle on saatu tuki myös EU komissiosta.

Ukrainan tukiväline

Neuvosto hyväksyi 14.5.2024 täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksyttiin komission myönteinen arvio Ukraina-suunnitelmasta. Hyväksymisen jälkeen voitiin edetä Ukrainan tukivälineen maksatuksiin. Suunnitelmaa tullaan päivittämään, jotta Ukrainan tukilainan varoja voidaan kanavoida myös Ukrainan tukivälineen kautta. Suunnitelman päivitystä käsitellään neuvostossa, kun komissio on antanut siitä ehdotuksen.

Ukrainan tukivälineen I-pilarin kautta on maksettu Ukrainalle vuoden 2024 aikana noin 16 mrd. euroa ja vuoden 2025 aikana noin 10,6 mrd. euroa. Ukrainan viimeisin (7.) maksupyyntö hyväksyttiin osittaisena 28.5.2026. Ukrainalle maksetaan yhteensä noin 2,8 mrd. euroa. Mukana on myös toteutuneita tavoitteita aiemmista maksueristä sekä ensimmäistä kertaa myös tulevista maksueristä.

Ukrainan tukivälineen pilariin II kuuluvan Ukrainan investointikehyksen (UIF) tavoitteena on houkutella lisää investointeja Ukrainaan. UIF:n toimeenpano etenee, noin kolme neljäsosaa takauksista ja avustuksista on jaettu sopimuksiin pilariarvioituille rahoituslaitoksille. UIF:n puitteissa avattiin avoin jatkuva haku lokakuussa 2024. Lisäksi alkukevästä 2025 avattiin rahoituslaitoksille suunnattu hakuikkuna pk-yrityksien tukemiseen.

Komission vuoden 2026 talousarvioesityksen (ennakkoarvion) mukaan Ukrainaa tuetaan vuonna 2026 Ukrainan tukivälineen (kolmen pilarin) kautta yhteensä noin 3,9 miljardin euron verran avustuksina ja noin 6,7 miljardin euron verran lainoina. Avustukset katetaan rahoituskehyksen ulkopuolisen erityisrahoitusvälineen, Ukraina-varauksen kautta.

Ukraina-tukivälineen voimassaolo ulottuu nykyisen rahoituskehyskauden (MFF) loppuun. Tulevalle rahoituskehyskaudelle 2028–2034 komissio esittää MFF-ehdotuksessaan, että EU tukisi Ukrainaa liittymisprosessista pitkän aikavälin jälleenrakennukseen saakka (100

mrd. euroa vuosina 2028–2034). Tuki sisältäisi avustuksia sekä lainaa. Lainojen vakuutena toimisi rahoituskehityksen kokonaistason ja omien varojen välinen liikkumavara. Tarpeiden laajuuden ja niihin liittyvien epävarmuuksien vuoksi rahoitus tulisi rahoituskehityksen ulkopuolisesta Ukrainan erityisvarauksesta, jonka enimmäisrahoitusosuus olisi 88,9 mrd. euroa.

Euroopan rauhanrahasto

EU päätti maaliskuussa 2024 perustaa Ukrainan avustusrahaston (UAF) Euroopan rauhanrahaston (EPF) yhteyteen ja korottaa rauhanrahaston rahoituskattoa 5 mrd. eurolla, joka varataan Ukrainalle. Samansuuruisia vuotuisia korotuksia voitaisiin jatkaa aina vuoteen 2027 saakka neuvoston poliittisella ohjauksella, eli yhteensä 20 mrd. euroa. Euroopan rauhanrahaston EPF:n kautta annettava tuki Ukrainalle on jumiutunut, pääasiassa Unkarin vastustuksen vuoksi. Varojen toimeenpano on estynyt Unkarin toimesta n. 6,6 mrd. euron edestä, ja summa koostuu suurimmaksi osaksi jäsenmaiden Ukrainan asevoimille toimittamien avustusten takaisinmaksu-pyynnöistä. EPF:n vuoden 2026 talousarviota on valmisteltu sen skenaarion pohjalta, että toimeenpanon estyminen jatkuu. Jäsenvaltioiden instituutioille osoittamasta painostuksesta huolimatta tähän ei toistaiseksi ole löydetty ratkaisua.

Pysäytettyjen varojen tuotoista UAF/EPF:lle ohjattavat varat eivät kuulu EPF:n tavallisen palautus-/korvausmekanismin piiriin, vaan ne menevät suoraan aseelliseen tukeen. Pysäytetyistä varoista kertyviä tuottoja, joita on neuvoston 21.5.2024 päätöksen mukaan ohjattu EPF:n kautta 90 prosenttia (pääöstä on sittemmin muutettu siten, että jatkossa on 5 prosenttia), on ohjattu EPF:n käyttöön kahden tuottoerän verran (1. erä 1,4 mrd. euroa ja 2. erä 1,9 mrd. euroa). Suomi valittiin helmikuussa 2025 yhdeksi toisen tuottoerän toimeenpanijavaltioksi Ukrainan sotilaalliseksi tukemiseksi. Suomi osallistuu toimeenpanoon 90 miljoonan euron arvosta. Kolmannesta tuottoerästä (n. 70-90 milj. euroa) tehtiin päätös kesällä 2025. Erä on merkittävästi pienempi kuin aiemmin, sillä neuvoston päätöksellä tulevaisuudessa tuottoja tullaan kohdistamaan valtaosin G7-lainan hoitamiseen (ERA). Neljäs tuottoerä (vuoden 2026 ensimmäinen) tulee olemaan suuruudeltaan 1,4 mrd. euroa, josta 5 % ohjataan EPF:n.

IMF:n tukiohjelma

IMF:n johtokunta hyväksyi 26.2.2026 uuden tukiohjelman Ukrainalle (Extended Fund Facility Arrangement for Ukraine, EFF). Nelivuotinen IMF-ohjelma on kokonaisuudessaan 8,1 miljardia dollaria ja ohjelman hyväksymisen yhteydessä Ukraina sai 1,5 miljardin dollarin maksuerän.

Uusi ohjelma tukee Ukrainan makrotalouden ja rahoitusmarkkinoiden vakautta sekä rakenneuudistusten edistämistä. Rakenneuudistuksissa painotetaan erityisesti hyvän hallinnon ja instituutioiden vahvistamista. Lisäksi ohjelman avulla pyritään edistämään Ukrainan jälleenrakennuksen sekä EU-jäsenyyden tavoitteita.

Ukrainan talous

Vuonna 2025 Ukrainan talous kasvoi ennakkotietojen mukaan 1,8 %. Näin ollen vuoden lopussa talous oli edelleen 21 % pienempi kuin vuonna 2021 ennen sodan alkamista. Talouskasvua kannattelivat vuonna 2025 kansainvälisen rahoituksen tukema kotimainen kysyntä, hyvä sato sekä puolustusteollisuuden kasvu. Erityisesti energiainfrastruktuuriin kohdistuneet Venäjän iskut kuitenkin hankaloittivat elpymistä.

Sodan myötä talouden rakenne on muuttunut merkittävästi: julkisen hallinnon ja maanpuolustuksen osuus on kaksinkertaistunut noin 12 prosenttiin BKT:sta (lähde:

Suomen Pankki). Ulkomaankauppa on suuntautunut voimakkaasti EU-alueelle, ja maataloustuotteet hallitsevat vientiä (lähde WIIW). Myös Kiinan rooli ulkomaankaupassa on kasvanut. Talouden kestävyttä ovat vahvistaneet viranomaisten onnistuneet toimet rahoitusjärjestelmän vakauden ylläpitämiseksi, vapaiden markkinoiden säilyttäminen kulutustavara- ja digisektoreilla sekä puolustusteollisuuden poikkeuksellisen nopea kasvu. Viime aikoina on erityisesti nostettu esiin Ukrainan vahvasti kehittynyt drooniteollisuus, joka ylittää jo sen omat tarpeet.

Vuotuinen inflaatio kiihtyi maaliskuussa 2026 7,9 prosenttiin. Myös pohjainflaatio kiihtyi hieman, 7,1 prosenttiin. Selityksenä kiihtymiselle oli pitkälti energian hinnan nousu Lähi-idän kriisin seurauksena. Ukrainan keskuspankki NBU ennustaa inflaation hidastuvan viiden prosentin tavoitteeseen vuoden 2028 puolessa välissä.

Euroopan komissio ennustaa Ukrainan talouden kasvavan 1,5 prosenttia kuluvana ja 4,0 prosenttia ensi vuonna. Inflaatio hidastuu komission mukaan 9,3 prosenttiin tänä vuonna ja edelleen 9,0 prosenttiin ensi vuonna. Työttömyys pysyttelee korkealla, 12,4 prosentissa 2026 ja 11,2 prosentissa 2027. Vaihtotaseen alijäämä pysyy erittäin syvänä, mutta supistuu jonkin verran vuosina 2026 – 2027.

Jälleenrakennus

Maailmanpankin, komission, YK:n ja Ukrainan yhteinen arvio (Rapid Damage and Needs Assessment, RDNA5, 23.2.2026) Ukrainan jälleenrakennuksen kustannuksista on 588 mrd. USD seuraavan kymmenen vuoden aikana. Arvio kattaa tilanteen vuoden 2025 loppuun asti. Jälleenrakennuksen arvioidut kustannukset on noin kolme kertaa vuoden 2025 nimellinen bruttokansantuote. Vuodentakaiseen arvioon verrattuna arvio kustannuksista on kasvanut noin 65 mrd. USD, mikä johtuu pitkälti sodan pitkittymisestä ja erityisesti asumis- liikenne- ja energiainfrastruktuurin tuhoista. Arvio ei huomioi vielä Venäjän alkuvuoden aikana kiihtyneitä iskuja energiainfrastruktuuriin. Arvio tuhoista on 195 mrd. USD (aiemmin 176 mrd. USD). Ukrainan oma arvio jälleenrakennuksesta on ollut aiemmissa arvioissa suurempi, jopa 1 000 mrd. USD.

Ukrainan jälleenrakennuksen painopistealueita on erityisesti yksityisen sektorin toimintaedellytysten parantamisen ja yksityisen sektorin sekä maan oman työvoiman osaamisen kehittäminen.

RDNA5 -arvio huomioi Ukrainan hallituksen pyrkimykset yhteiskunnan ja sen toimintaedellytysten parantamiseksi sekä elpymisen ja pidemmän tähtäimen kasvun huomioiden samalla myös EU-jäsenyystavoitteen, IMF-ohjelman ja Maailmanpankkiryhmän tukemien ohjelmien uudistukset. Ukrainan sodanjälkeinen talouden strategia, *the Ukraine Economy of the Future*, keskittyy makrotaloudelliseen vakauteen, hallinnon ja oikeusvaltion uudistuksiin, yksityisen sektorin dynamiikkaan, infrastruktuurin jälleenrakentamiseen sekä inhimillisen pääoman ja sosiaalisen kestävyden investointeihin.

Suomen tuki

Suomen tuki Ukrainalle hyökkäyssodan alettua on reilu 4,1 mrd. euroa, josta 3,2 mrd. euroa puolustusmateriaaliapua. Vuosien 2024–28 kehitysyhteistyön maaohjelman puitteissa Ukrainaa tuetaan vähintään 262 milj. eurolla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 3.-5-6.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 5.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Ukrainalle myönnettävä 90 miljardin euron lainamuotoinen rahoitustuki taataan EU:n omien varojen enimmäismäärän ja vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen välisestä liikkumavarasta. Yksittäisen jäsenvaltion ehdollinen enimmäisvastuu määräytyy jäsenvaltion BKTL-osuuden perusteella. Suomen laskennallinen enimmäisvastuu 90 miljardin euron kokonaissummasta olisi arviolta noin 1,4 miljardia euroa Suomen 2026 BKTL-osuuden (1,54 prosenttia) perusteella. Unionin lainanotosta syntyvät rahoituskustannukset katetaan jäsenvaltioiden toimesta (pois lukien Unkari, Tšekki ja Slovakia) EU-budjetin kautta. Komissio ei ole vielä antanut arviota rahoituskustannuksista.

Ukrainan lainayhteistyömekanismilla ja MFA-lainalla ei ole suoria, välittömiä kansallisia budjettivaikutuksia. Jos Ukrainan takaisinmaksuissa ilmenisi pitkäkestoisia ongelmia, kattaisi EU viime kädessä rahoitusavun takaisinmaksuun liittyvät vastuut. Tällöin jäsenvaltiot vastaisivat EU-budjetin kautta lainan takaisinmaksusta senhetkisten maksuosuuksiensa mukaisesti. Suomen suhteellinen maksuosuus EU-budjettiin on vuonna 2026 noin 1,63 prosenttia. Suomen laskennallinen enimmäisvastuu Ukrainalle annettavasta enintään 18,1 miljardin euron lainasta olisi noin 300 miljoonaa euroa. Tätä luottoriskiä voitaisiin kuitenkin hallita osittain myös monipuolistetulla varainhankinnalla.

Monivuotisen rahoituskehyksen välitarkistuksesta 1.2.2024 saavutetun sovun yhteydessä Ukrainan tukivälineen suuruudeksi määriteltiin 50 miljardia euroa käypinä hintoina. Tuki koostuu avustuksista (17 miljardia euroa) ja lainoista (33 miljardia euroa). Suomen maksuosuus Ukrainan tukivälineen 17 miljardin euron avustusmuotoisesta tuesta on arviolta 276 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027. Suomen ensisijainen vastuu 33 miljardin euron lainamuotoisesta rahoitustuesta on noin 535 miljoonaa euroa samalla ajanjaksolla. Ukrainan tukivälineen kautta tuetaan vuosina 2024–2027 Ukrainan lyhyen aikavälin rahoitustarpeita, keskipitkän aikavälin jälleenrakentamista ja Ukrainan EU-lähentymiseen liittyviä uudistuksia.

Suomen tuki Ukrainalle hyökkäyssodan alettua on yli 4 mrd. euroa, josta reilut 3,1 mrd. euroa puolustusmateriaaliapua. Vuosien 2024–28 kehitysyhteistyön maaohjelman puitteissa Ukrainaa tuetaan vähintään 262 milj. eurolla.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR finanssineuvos Jouni Sinivuori, + 358 295 530 463
VM/KVR finanssineuvos Minna Aaltonen, +358 295 530 325
VM/KVR finanssineuvos Minna Nikitin, p. + 358 295 530 490
VM/KVR erityisasiantuntija Outi Jurkkola, p. + 358 295 530 479
VM/EUS finanssineuvos Laura Vartia, +358 295 530 228
VM/RMO finanssineuvos Markku Puumalainen, +358 295 530 206
VM/BO budjettineuvos Johanna von Knorring-Rosenlew, + 358 295 530 232
VM/KO neuvotteleva virkamies Jussi Huopaniemi, + 358 295 530 257
VM/VO hallitusneuvos Ismo Mäenpää, +358 295 530 231
VM/EUS finanssiasiantuntija Saara Palo, + 358 295 530 240
VM/EUS neuvotteleva virkamies Soila Järvenpää, + 358 295 530 161
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/124/2026
EU/8/2026

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/637/2026-VM-4

Pumpanen Noora

25.5.2026

ECOFIN-neuvosto 12.6.2026 Luxemburg; 8. Taloudellinen elpyminen Euroopassa

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.6.2026, Luxemburg

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohdassa käsitellään taloudellista elpymistä Euroopassa ja tarkoitus on hyväksyä Belgian, Espanjan, Portugalin, Puolan ja Slovakian päivitettyt elpymis- ja palautumissuunnitelmat.

Elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset hyväksytään samassa prosessissa kuin alkuperäiset suunnitelmat. Komissiolla on kaksi kuukautta aikaa arvioida päivitetty suunnitelma. Mikäli komission arvio suunnitelmasta on myönteinen, se tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi. RRF-asetuksen 20 artiklan mukaan neuvoston on käsiteltävä täytäntöönpanopäätökset pääsääntöisesti neljän viikon kuluttua komission ehdotuksen antamisesta. Neuvoston täytäntöönpanopäätös ja siinä vahvistettavat tavoitteet ja välitavoitteet muodostavat perustan maksatuksille RRF-välineestä.

Suomen kanta

Elpymisväline oli poikkeuksellinen ja kertaluonteinen ratkaisu, eikä järjestely toimi ennakkotapauksena. Suomi ei hyväksy vastaavan järjestelyn toistamista tai muuttamista pysyväisluonteiseksi.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen E 77/2021 vp kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevien täytäntöönpanopäätösten hyväksynnästä neuvostossa. Valtioneuvosto voi hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä jäsenvaltioiden kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka sen arvion mukaan täyttävät RRF-asetuksen vaatimukset selvityksessä täsmennetyin tavoin.

Valtiovarainministeriön arvion perusteella voidaan katsoa Belgian, Espanjan, Portugalin, Puolan ja Slovakian päivitettyjen elpymis- ja palautumissuunnitelmien täyttävän RRF-asetuksen vaatimukset valtioneuvoston selvityksessä E 77/2021 vp täsmennetyin tavoin.

Pääasiallinen sisältö

Tilannekatsaus

Elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) on tähän mennessä jaettu rahoitusta noin 248 mrd. euroa avustuksina, joka hieman yli kaksi kolmasosaa kokonaisrahoituksesta. Lainoina tähän mennessä on jaettu noin 158 mrd., joka on noin kolme neljäsosaa välineen lainaosuudesta.

Lainaosuuden osalta viime kuukausien aikana tehdyissä suunnitelmien päivityksissä lainarahoituksen perustana olleita toimenpiteitä on poistettu suunnitelmista. Samalla niihin liittyvä lainarahoitus on poistunut ja RRF:n lopullinen kokonaislainasumma on laskenut noin kolmanneksella.

Elpymis- ja palautumistukivälineen viimeinen vuosi ja päättyminen

Komissio julkaisi 30.4.2026 tiedonannon RRF:n päättämisestä. Tiedonannossa se kuvaa vuoden 2026 aikataulua, jossa olennaisinta on kaikkien suunnitelmien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen elokuun 2026 loppuun mennessä sekä kaikkien jäljellä olevien maksupyynnöiden lähettäminen komission arvioitavaksi viimeistään syyskuun loppuun mennessä. Jos välitavoitteita tai tavoitteita ei ole saavutettu elokuun loppuun mennessä, johtaa se suoraan maksatusten pidätyksiin. Komission on annettava päätöksensä kaikista maksupyynnöistä viimeistään 18.12.2026, jolloin maksatukset saadaan tehtyä 31.12.2026 mennessä. Jäsenvaltioille osoitetut maksamattomat varat poistetaan pääasiallisesti käytöstä.

Erilaisia valvontamenettelyjä jatketaan vielä takarajan jälkeen. Komissio tarkastelee välitavoitteiden tai tavoitteiden mahdollista peruuntumista vuoden 2026 loppuun asti ja raportointia suunnitelmien toimenpiteistä jatketaan vielä yhteisten indikaattorien sekä 100 suurimman tuensaajan osalta vuosina 2027 ja 2028. Lisäksi vihreän siirtymän kustannusten raportointia jatketaan tarvittaessa. Jäsenvaltioilla on lisäksi velvollisuus jatkaa valvontoja ja raportoida väärinkäytösepäilyistä vielä viimeisen maksupyynnön jättämisen jälkeen.

Jäsenvaltioille on myös ehdotettu ennakorahoitusosuuksien sekä komission hallinnollisten kustannusten maksamista viimeistä edeltävän maksupyynnön yhteydessä, jos se on vielä mahdollista. Tämän ehdotuksen taustalla on maksatusprosessin selkeyttäminen RRF:n loppuvaiheessa.

Suunnitelmien päivitykset

Komissio julkaisi 4.6.2025 ohjeistuksen, jonka tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää RRF:n toimeenpanoa tukivälineen viimeisen vuoden aikana. RRF on määritelty väliaikaiseksi tukivälineeksi ja sen voimassaolo on rajattu vuoden 2026 loppuun. Osana ohjeistusta komissio suosittelee suunnitelmien yksinkertaistamista poistamalla toimenpiteitä, joiden toteutuminen on epävarmaa sekä selkeyttämään välitavoitteiden ja tavoitteiden sanamuotoja.

Suunnitelmien yksinkertaistamisen periaatteena on, että ne tehdään RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella ja yksinkertaistaminen on perusteltua tilanteissa, jossa suunnitelmien laadintavaiheessa ja neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä käytetty kieli ei ole yksiselitteistä tai siinä määritellyt asiat ovat vaikeasti todennettavia. Suunnitelmien yksinkertaistamisen tavoitteena on selkeyttää toimenpiteiden sisältöä, mutta niiden ei tulisi laskea toimenpiteiden ja niiden tavoitteiden kunnianhimoa.

Belgian elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Belgia toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 20.3.2026 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.5.2026. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 5,27 mrd. euroa, josta 5,03 mrd. euroa on avustuksia ja 0,23 mrd. euroa lainoja. Suunnitelmasta vihreää siirtymää tukee 45,6 prosenttia ja digitaalista siirtymää 27,0 prosenttia.

Belgian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Belgia ehdottaa muutoksia 39 toimenpiteeseen.

Belgia on ehdottanut kahden toimenpiteen poistamista muiden toimenpiteiden kanssa syntyvän päällekkäisyyden vuoksi. Belgia ehdottaa näistä toimenpiteistä vapautuvien varojen kohdentamista kahden muun toimenpiteen täytäntöönpanon tason nostamiseen.

Yhdeksän tavoitteen osalta Belgia on tunnistanut parempia vaihtoehtoisia toteutustapoja, joiden avulla toimenpiteiden alkuperäinen kunnianhimon taso voidaan säilyttää.

25 toimenpiteen osalta Belgia ehdottaa parempia vaihtoehtoisia toteutustapoja, joiden avulla voidaan keventää hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa suunnitelmaa. Yhteen toimenpiteeseen on tehty muutoksia, sillä työvoimapulan vuoksi toimenpiteeseen liittyviä asennustöitä ei ole voitu suorittaa ajallaan. Lisäksi päivityksen yhteydessä tehdään 14 teknistä korjausta.

Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Espanja toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 10.3.2026 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.5.2026. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 102,6 mrd. euroa, josta 79,9 mrd. euroa on avustuksia ja 22,7 mrd. euroa lainoja.

Espanjan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Espanja ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 62 toimenpiteen osalta. Suunnitelman päivityksen yhteydessä tehdään kahdeksan teknistä korjausta.

Espanja toteaa, että yhtä toimenpidettä on muutettu heikon kysynnän vuoksi ja ehdottaa, että vapautuneet varat käytetään toisen toimenpiteen täytäntöönpanon tason nostamiseen. 59 toimenpiteen osalta Espanja on tunnistanut parempia vaihtoehtoisia toteutustapoja, joiden avulla voidaan keventää hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa suunnitelmaa. Kahden (väli)tavoitteen osalta Espanja ehdottaa toimeenpanon takarajan siirtämistä myöhemmäksi.

Komissio esittää yhden välitavoitteen korvaamista toisella välitavoitteella. Kyseessä on äitiysvapaalisien uudistamista käsittelevä välitavoite, johon liittyvien vaatimusten komissio on todennut olevan ristiriidassa unionin lainsäädännön kanssa. Uusi välitavoite koskee lainsäädäntöä, jonka tavoitteena on parantaa sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Portugali toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 31.3.2026 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 18.5.2026. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 21,9 mrd. euroa, josta 16,3 mrd. euroa on avustuksia ja 5,6 mrd. euroa lainoja. Suunnitelmasta vihreää siirtymää tukee 37,9 prosenttia ja digitaalista siirtymää 22,3 prosenttia.

Portugalin suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Portugali ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 92 toimenpiteen osalta. Lisäksi päivityksen yhteydessä tehdään neljä teknistä korjausta.

Portugali esittää, että kaksi toimenpidettä poistetaan, sillä niiden toteuttaminen ei ole enää mahdollista yllättävien teknisten haasteiden vuoksi. Ehdotus koskee toimenpiteitä, jotka liittyvät uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyjen ja seurannan helpottamiseen sekä kestäväen joukkoliikenteen lisäämiseen. Lisäksi Portugali ehdottaa muutoksia 24 toimenpiteeseen, jotka eivät ole enää kaikilta osin saavutettavissa luonnonkatastrofien, ennakoimattomien teknisten haasteiden tai heikon kysynnän takia.

20 toimenpiteen kohdalla Portugali on tunnistanut parempia vaihtoehtoisia toteutustapoja, joiden avulla toimenpiteiden alkuperäinen kunnianhimon taso voidaan säilyttää. 35 toimenpiteen osalta Portugali on tunnistanut parempia vaihtoehtoisia toteutustapoja, joiden avulla voidaan keventää hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa suunnitelmaa.

Portugali on ehdottanut, että näiden muutosten myötä vapautuneet varat käytetään kymmenen eri toimenpiteen täytäntöönpanon tason nostamiseen sekä yhteen uuteen investointiin, jonka tavoitteena on laajentaa perusterveydenhuoltoa.

Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Puola toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 11.3.2026 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.5.2026. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 54,7 mrd. euroa.

Puolan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Puola ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 34 toimenpiteen osalta.

Näistä 21 toimenpidettä koskevat hallinnollisen taakan vähentämistä ja suunnitelman yksinkertaistamista. Puola on ilmoittanut, että yhteensä yhdeksää toimenpidettä ei voida enää toteuttaa talven vaikeiden sääolosuhteiden aiheuttamien odottamattomien viivästysten, hankintaongelmien, kysynnän puutteen, hankkeiden viivästysten sekä julkisten hankintamenettelyjen yhteydessä ilmenneiden oikeudellisten ongelmien vuoksi. Näiden ohella Puola esittää kahden toimenpiteen osalta parempia toimeenpanotapoja sekä kahden toimenpiteen täytäntöönpanon tason nostamista.

Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Slovakia toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 30.4.2026 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 18.5.2026. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 6,4 mrd. euroa.

Slovakian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklan perusteella määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Slovakia ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 41 toimenpiteen osalta.

Slovakia on tunnistanut 13 toimenpiteen kohdalla parempia vaihtoehtoisia toteutustapoja, joilla voidaan vähentää hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa suunnitelmaa. Yksinkertaistamisen ohella päivitys koskee viittä toimenpidettä, jotka eivät ole enää saavutettavissa tai ovat saavutettavissa vain osittain toimeenpanon hitauden, edunsaajien sopimuksista vetäytymisen sekä potentiaalisten edunsaajien vähäisen kiinnostuksen vuoksi. Lisäksi Slovakia esittää 16 toimenpiteen osalta parempia toimeenpanotapoja ja seitsemän toimenpiteen täytäntöönpanon tason nostamista. Päivityksessä korjataan yksi kirjoitusvirhe.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston täytäntöönpanopäätös, joka perustuu RRF-asetuksessa neuvostolle SEUT 291 artiklan 2 kohdan mukaisesti siirrettyyn täytäntöönpanovaltaan. Neuvosto tekee päätöksensä määränemmistöllä komission ehdotuksesta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei osallistu täytäntöönpanopäätösten hyväksymiseen. RRF-asetuksen 25 artiklan mukaan komission on kuitenkin toimitettava ehdotukset neuvoston täytäntöönpanopäätöksiksi yhtäaikaisesti ja yhtäläisin ehdoin Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilman aiheetonta viivytystä. RRF-asetuksen 26 artiklassa säädetään elpymis- ja palautumisvuoropuhelusta, jonka puitteissa Euroopan parlamentti voi kutsua komission keskustelemaan elpymis- ja palautumissuunnitelmista ja niiden arvioinnista.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely, 3.-5.6.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely, 5.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomen neljäs maksupyyntö lähetettiin komission arvioitavaksi 17.12.2025. Maksupyynnön koko oli ennakkorahoitusosuuden netotuksen jälkeen noin 267 milj. euroa, joka vastaa noin 15 prosenttia Suomelle elpymis- ja palautumistukivälineestä

myönnettävästä kokonaisallokaatiosta (1,95 mrd. euroa). Maksupyyntöä vastaava summa maksettiin Suomelle 22.5.2026.

Suomen viides maksupyyntö on tällä hetkellä valmistelussa ja tavoitteena on sen lähettäminen komission arvioitavaksi kesäkuun alussa heti kohdennetun suunnitelman päivityksen lähettämisen jälkeen. Suomella on saatavia jäljellä noin 560 milj. euroa kahden viimeisen maksupyynnön piirissä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Eduskunta on omien varojen päätöksen (EV 54/2021 vp - HE 260/2020 vp) hyväksymisen yhteydessä edellyttänyt, että käsiteltäessä jäsenmaiden kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia Suomi pitää kiinni ehdollisuudesta ja julkisen talouden tervehdyttämisestä kaikkien jäsenmaiden kohdalla, ei hyväksy varojen myöntämistä ilman uskottavia julkisia talouksia tervehdyttäviä rakenteellisia uudistuksia ja edellyttää, että varojen maksatuksen ehtona on sitoutuminen oikeusvaltioperiaatteeseen.

Asiakirjat

Commission Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Belgium

Commission Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 17 June 2022 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Poland

Commission Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Portugal

Commission Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Slovakia

Commission Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending the Implementing Decision of 13 July 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Spain

Euroopan komissio – Komission tiedonanto Euroopan aluekehitysrahastosta, Euroopan sosiaalirahastosta, koheesiorahastosta ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta annettavaa tukea varten vahvistettujen toimenpideohjelmien (2014–2020) päättämistä koskevat suuntaviivat, 2021/C 417/01

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssiasiantuntija Noora Pumpanen, p. +358 295 530 019
 VM/EUS, korkeakouluharjoittelija Jere Wirén, p. +358 295 530 590
 VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 29 5530522
 etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/637/2026
 EU/8/2026

1.6.2026

ECOFIN-neuvosto 12.6.2026, Luxemburg; 9. Eurooppalainen ohjausjakso 2026: Kevätpaketti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.6.2026, Luxemburg

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisee kevätpakettinsa keskiviikkona 3.6.2026. Asiakohdassa esitellään kevätpaketin sisältöä ja käydään ensimmäinen keskustelu aiheesta.

Asiaa käsitellään komiteatasolla kesäkuussa.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Eurooppalainen ohjausjakso on vuosittainen prosessi, jolla Euroopan unioni koordinoi ja valvoo talouspolitiikkaa. Ohjausjaksolla Euroopan komissio ja EU:n neuvosto arvioivat jäsenvaltioiden finanssi- ja rakennepolitiikkaa, antavat suosituksia ja valvovat niiden toimeenpanoa.

Osana ohjausjaksoa komissio julkaisee 3.6.2026 kevätpaketin, joka sisältää muun muassa

1. jäsenvaltiokohtaiset maaraportit ja maakohtaiset suositukset;
2. raportit alijäämä- ja velkakriteerin noudattamisesta (SEUT 126(3) artikla);
3. sekä makrotalouden epätasapainoja koskevaan menettelyyn liittyvät luokitukset seitsemästä syväanalyysiin valitusta jäsenvaltiosta.

Maakohtaiset suositukset

Aiempina vuosina Suomea koskevat maakohtaiset suositukset ovat liittyneet mm. finanssipolitiikkaan, T&K-rahoitukseen, työmarkkinakysymyksiin, koulutukseen, sosiaaliturvaan ja SOTE-uudistukseen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 3. –5.6.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 5.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Asiakirjoja ei ole julkaistu

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EKT, finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 295 530 228
VM/KO, neuvotteleva virkamies Olli Palmén, p. +358 295 530 593
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/644/2026
EU/8/2026

Liitteet**Viite**

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/676/2026-VM-2

Pumpanen, Wirén

29.5.2026

ECOFIN-neuvosto 12.6.2026, Luxemburg; 10. Finanssipoliittisen sääntökehikon toimeenpano a) Kansallinen poikkeuslauseke: Neuvoston suositus b) (mahd.) Neuvoston päätös liiallisen alijäämän menettelyyn liittyen

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 12.6.2026, Luxemburg

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 22.5.2026 ehdotuksen neuvoston suositukseksi kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimisesta Espanjalle. Suositusehdotusta on käsitelty komiteatasoilla touko- ja kesäkuussa 2026 ja se on tarkoitus hyväksyä talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 12.6.2026.

Asiakohdassa hyväksytään mahdollisesti myös neuvoston päätös tai päätökset liiallisen alijäämän menettelyyn liittyen.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston suosituksen.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston suositus kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimisesta Espanjalle

Espanja on 13.4.2026 hakenut kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointia puolustusmenoihin perustuen. Komissio suosittelee neuvostolle poikkeuslausekkeen aktivoinnin myöntämistä.

Espanjan olisi poikkeuslausekkeen ollessa aktivoituna mahdollista poiketa neuvoston hyväksymältä keskipitkän aikavälin suunnitelman nettomenopolulta vuosina 2025–2028, kunhan poikkeama pysyy puolustusmenojen kasvun ja velkaturvalausekkeen huomiotta jättämisen tuomien joustojen sisällä eikä poikkeama vaaranna julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyyttä. Poikkeama saa olla korkeintaan 1,5 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Espanja on pyyntönsä yhteydessä arvioinut, että vuonna 2025 puolustusmenojen kasvu oli 0,1 prosenttiyksikköä bruttokansantuotteesta vertailuvuoteen 2021 verrattuna.

(mahd.) Neuvoston päätös liiallisen alijäämän menettelyyn liittyen

Komissio julkaisee osana kevätpaketiaan artiklan 126 kohdan 12 mukaiset arviot käynnissä olevista liiallisen alijäämän menettelyistä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 126

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely, 3.-5.6.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely, 5.6.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Euroopan komissio – Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION allowing Spain to deviate from the maximum growth rates of net expenditure as set by the Council under Regulation (EU) 2024/1263 (activation of the national escape clause)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssiasiantuntija Noora Pumpanen, p. +358 295 530 019
VM/EUS, korkeakouluharjoittelija Jere Wirén, p. +358 295 530 590
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/676/2026
EU/8/2026

Euroryhmän kokous 11.6.2026

Euroryhmän kokouksessa 11.6.2026 käsitellään alustavien asialistojen mukaan seuraavia asioita:

Euroryhmä

1. Euroalueen makrotaloudellinen ja finanssipoliittinen tilanne

Euroryhmässä keskustellaan euroalueen makrotalouden ja julkisen talouden viimeaikaisesta kehityksestä. Komissio julkaisi 21.5. kevätennusteensa. Komission arvio sekä EU:n että euroalueen talouden näkymistä on heikentynyt suhteessa syysennusteeseen. Vuosien 2026 ja 2027 talouskasvuennustetta on laskettu. Ennusteen heikentäminen johtuu Lähi-idän konfliktin aiheuttamista globaaleista häiriöistä energian tarjonnassa, mikä vaikuttaa tuotannon kustannuksiin, alentaa kuluttajien ja yritysten luottamusta sekä tiukentaa rahoitusmarkkinoita. Samalla ulkoinen kysyntä heikkenee.

Komissio ennustaa kevätennusteessaan euroalueen alijäämän kasvavan 3,3 prosenttiin v. 2026 ja edelleen 3,5 prosenttiin v. 2027. Seitsemän euroalueen jäsenvaltiota on tällä hetkellä liiallisen alijäämän menettelyssä. Niiden ohella kevätennusteen perusteella neljässä jäsenvaltiossa kolmen prosentin viitearvo ylittyy v. 2026. Komissio ennustaa myös euroalueen julkisen velan kasvavan ja nousevan yli 90 prosenttiin suhteessa BKT:hen v. 2027. Velkasuhteiden nousua vauhdittavat kasvavat alijäämät sekä epäsuotuisa korkojen ja talouskasvun suhde. Etenkin energian hintoihin kohdistunut shokki vaikuttaa taustalla. Komission arvion mukaan EU:n finanssipolitiikan viritys on hieman elvyttävää v. 2026 oltuaan neutraalia v. 2025 ja hieman kiristävää v. 2024. Hieman elvyttävän virityksen taustalla ovat pääasiassa elpymis- ja palautumistukivälineen viimeiseen vuoteen liittyvä EU-rahoitus sekä kasvavat kansallisesti rahoitetut investoinnit (sis. puolustusinvestoinnit).

2. IMF:n arviointi euroalueen politiikasta

IMF:n pääjohtaja Kristalina Georgieva esittelee euroryhmälle IMF:n vuosittaisen konsultaation arvioita euroalueen talouspolitiikasta. Konsultaatio liittyy nk. euroalueen Artikla IV -seurantaan. Varsinainen konsultaatoraportti julkaistaan myöhemmin kesällä 2026.

Laajennettu kokoonpano

1. IMF:n erikoisaihe – EU:n taloudellinen ja energiaturvallisuus

Valtiovarainministerit käyvät keskustelun EU:n taloudellisesta ja energiaturvallisuudesta IMF:n alustuksen pohjalta. Materiaalia ei ole tiivistelmää laadittaessa ollut saatavilla.

Lähi-idän kriisin seurauksena energian hinnat ovat nousseet Euroopassa, kun globaalit toimitusketjut ovat häiriintyneet. Vaikutusten arvioidaan olevan Euroopassa lievempiä, kuin vuoden 2022 Venäjän hyökkäyssodan seuraukset. Vuonna 2022 Eurooppa oli hyvin riippuvainen Venäjän kaasuputkien kautta toimitettavasta kaasusta, joiden korvaaminen oli vaikeaa. Merkittävää on myös se, että EU on vähentänyt riippuvuuttaan fossiilisesta energiasta vuoden 2022 jälkeen.

2. Euroopan teknologinen suvereniteetti

EU:n teknologisen suvereniteetin vahvistaminen on Ursula von der Leyenin komission keskeisiä prioriteetteja. Komission työohjelmassa se kytkeytyy strategisen kilpailukyyn, taloudellisen turvallisuuden sekä digi- ja kybersäätelyn agendoihin.

Teknologisen suvereniteetin paketti annetaan ennakkotietojen mukaan 3.6.2026 ja se sisältäisi muun muassa lainsäädäntöaloitteet päivitetystä sirusäädöksestä sekä pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämissäädöksen.